Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 162 | Łódź, Wtorek, 2 lipca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, א׳ תמוז תרצ״ה | № 152

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

מינ. בעק פאהרט קיין בערלין
וואו ער וועט פערברענגען צוויי טעג

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט)

אין שייכות מיט דער שוין פון לאַנג דערהאַלטענער איינלאַדונג, וועט דער אויסערן־מיניסטער בעק קומען קיין בערלין דעם 3. יולי (מאָרגען) און דאָרט פערברענגען 2 טעג.

אויך אמעריקאנער יודען
רייסען זיך פאהרען קיין ארץ-ישראל

ניו־יאָרק, 1 (יט״א טעלעגראַפיש)

אין פאַלעסטינע־אַמט קומען אָן יעדע וואָך אַניערך 180 אָנפראַגעס וועגען די מעגליכקייט זיך איינצואָרדענען אין ארץ־ישראל.

א „גארקי״ גאַס אין פאַריז

פאריז, 1 (ספּ. טעל.)

אין דער פארשטאָט וויל זשוויוו, וואו עס וואוינען דאָס רוב קאָמוניסטען האָט איין גאַס בעקומען דעם נאָמען „די גאַס פון גארקי״. אין שייכות דערמיט האָבען די קאָמוניסטען איינגעאָרדענט א גרויסע מאניפעסטאציע, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט איליא ערענבורג, אנדרע זשיד, קאָלצאָוו און אנד.

געעפענט די יעהרליכע קאנפערענץ
פון דער ציוניסטישער ארגאניזאַציע אין די פעראייניגטע שטאַטען

ניו־יאָרק, 1 (יט״א טעלעגראַפיש)

אין „אטלאנטיק סיטי״ איז געעפענט געוואָרען די יעהרליכע קאָנפערענץ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין די פעראייניגטע שטאַטען אין דער קאָנפערענץ בעטייליגען זיך 450 דעלעגאטען.

די ערשטע זיצונג איז געווידמעט געווען דעם אָנדענק פון שמריהו לעווין.

בעשטעטיגטער אורטייל
איבער א געוועז. קאמוניסטישן קאמיסאר אין אונגארן

בודאַפעשט, 1 (ספּ. טעל.)

דאָס העכסטע געריכט האָט היינט בעשטעטיגט דעם אורטייל אין פראָצעס געגען געוועז. קאָמוניסטישען פאָלקס־קאָמיסאָר, ראַקאָשי, וועלכער איז פערמשפט געוואָרען פאַר מלוכה־פערראַט אויף לעבענסלענגליכער טורמע.

הויך־קאמיסאר פון א״י פערהאנדעלט אין עבר-הירדן
וועגען מיליטער און לעגיסלאטיווען ראט

ירושלים, 1 (י. ט. א. טעלעגראפיש)

דער הויך־קאָמיסאַר האָט בעזוכט עבר־הירדן. אין שייכות דערמיט גיט איבער די אראבישע פרעסע קלאַנגען, אז ער האָט פערהאנדעלט וועגען בערנגען מיליטער קיין עבר הירדן און וועגען דעם לעגיסלאַטיווען ראַט.

ד״ר סטיפען וויין
איז אפגעפאהרען קיין ארץ-ישראל

ניו־יאָרק, 1 (ספּ. טעל.)

דער ד״ר סטיפען וויין איז אָפּגעפאָהרען קיין ארץ ישראל.

אנגענומען דעם נייעם שטאט בודזשעט אין תל-אביב

תל־אביב, 1 (י. ט. א. טעלעגראפיש)

דער שטאָט־ראַט האָט אָנגענומען דעם נייעם בודזשעט, אין דער הויך פון 435.000 פונט.

דיזענהאָף האָט זיך געזעגנט און דערקלערט, אז ער פאָהרט ארויס אויף קוראציע אין דער שווייץ.

יאראטש׳עס יובילעאום

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש)

היינט אין אָוועגד איז מיט גרויס פּאראד געפייערט געוואָרען דער 30־יעהריגער יובל פון סטעפאַן יאַראַטש׳עס סצענישער טעטיגקייט.

די פייערונג אין גרויסען טעאַטער איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין א ריזיגער מאניפעסטאציע לכבוד דעם גרויסען קינסטלער.

ריזיגע פאבריק־שרפה אין לאדז
אפגעברענט געווארען ש. פרידלענדער׳ס וועבעריי אויף לימאנאווסקיעגא 111־א

נעכטען 1 א זייגער ביינאכט זענען די לאָדזער פייערלעשער אַלאַרמירט געוואָרען צו א גרויסער פאַבריקס־שרפה, וועלכע האָט פון אַנ׳אונבעוואוסטע סיבה אויסגעבראָכען אויף לימאַנאָווסקיעגאָ 111.

ווען די פייערלעשער זענען אָנגעקומען אויפ׳ן אָרט, איז די צוויישטאָקיגע פאַבריקס־געביידע, וועלכע געהער צו דער פירמע ש. פרידלענדער (פאַנוועל־וועבעריי און אפרעטור) איינגאַנצען געשטאַנען אין פלאַמען.

וועגען אָפּראַטעווען די געביידע און די דאָרט לאַגערנדע סחורות האָט שוין קיין רייד נישט געקענט זיין.

די אָנגעקומענע, עטליכע אָפּטיילונגען פייערלעשער מיט׳ן קאָמענדאַנט קאָוואַלטשיק בראש, האָבען זיך, לכתחילה נישט געקענט קיין עצה געבען מיט דער צעבושעוועטער פייער־סטיכיע אזוי, אז אויפ׳ן אָרט האָט געמוזט קאָנצענטרירט ווערען כמעט די גאַנצע לאָדזער פייערלעשער־הילף, וואָס האָט זיך אין בעשטאַנד פון 6 אָפּטיילונגען גענומען צו דער רעטונגס־ און איזאָלירונגס־ארבייט.

העכער צוויי שעה האָט געדויערט דער פערביסענער קאַמף פון די פייערלעשער מיט די צעבושעוועטע פלאַמען, אין וועלכע דער בנין איז געשטאַנען ארומגעהילט מיט א געדיכטען וואָלקען־דרויך.

אומגעפעהר א זייגער 3 פאַרטאָג איז אונזערע בראַווע פייערלעשער דרוזשינעס געלונגען צו בעהערשען די סטיכיע און ס׳איז געלונגען אָפּצוראַטעווען דעם פאַרטער און טיילווייז דעם ערשטען שטאָק פון דער וועבעריי, ווי אויך די גאַנצע אפרעטור.

ביים שליסען דעם נומער האַלטען די פייערלעשער ביים פערענדיגען די רעטונגס־אַקציע.

דער היזק איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען, אלענפאַלס איז ער זעהר א גרויסער.

קרוב 70 ארבייטער האָבען פערלוירען זייער ארבייט.

אַנ׳ערד - ציטערניש

פאלערמאָ, 1 (ספּ. טעל.)

אין אטשירעאַלע, א קוראָרט ביי דער עטנע האָבען זיך היינט 2 מאָל געלאָזט פיהלען שטארקע אויפציטערונגען פון דער ערד. 28 הייזלעך זענען איינגעפאַלען, און אנ׳ערך 30 מאָן זענען פערוואונדעט געוואָרען.

א שרעקליכער שטורם - ווינד איבער דער קעלצער געגענד

קיעלץ, 1 (טעלעפאָניש)

איבער׳ן קעלצער קרייז און וואָיעוואודזטווע איז אדורך א שטאַרקער שטורם מיט א האָגעל, וואָס האָט צושעדיגט פון 20 ביז 80 פראָצענט זריעות.

דער היזק בעטרעפט איבער 700 טויזענד זל.

ארעסטירט 11 אומלעגאלע עולים אין חיפה

חיפה 1, (יט״א טעלעגראַפיש)

פאָליציי האָט פערהאַלטען אַ שיפעל, און אַבעסטירט 11 אומלעגאַלע עולים.

געעפענט אינטערנאצ. קאנפערענץ פון געוו. קאמבאטאנטען
העריא׳ס רעדע וועגען ציוויליזאציע צו א דעלעגאציע פון דייטשע קאמבאטאנטען

פאריז, 1 (ספּ. טעל).

אויף דער איינלאַדונג פון „פידאק״ (קאָמבאַטאנטען־אָרגאניזאציע) איז דאָ אָנגעקומען א דעלעגאציע פון געוו. דייטשע קאָמבאַטאַנטען, וועלכע וועט אָנהאַלטען א בעראַטונג מיט די פאָרשטעהער פון קאָמבאַטאנטען פון אַלע לענדער.

אונאָפּהענגיג דערפון זענען היינט אָנגעקומען קיין ליאָן 50 געוועז. דייטשע קאָמבאַטאַנטען, אלס רעוויזיטאַטאָרען פון די פראַנצויזישע קאָמבאַטאַנטען, וועלכע האָבען לעצטענס בעזוכט שטוטגארט.

זיי זענען אויפגענומען געוואָרען דורכ׳ן מיניסטער העריאָ, וועלכער האָט פאַר זיי געהאַלטען א רעדע, און זיך דערביי ארויסגעזאָגט פאַר דער נויטווענדיגקייט פון א דערנעהנטערונג פון ביידע פעלקער.

איטליכע פון די דאָזיגע פעלקער — האָט העריאָ געזאָגט — בעזיצט זיינע אידעאַלען און לעבענס־אַנשויאונגען, אָבער איטליך פאָלק איז גליכצייטיג בערופען צו בעליינען זיין מס לטובת דער אלגעמיינער ציוויליזאציע. אויב די צוויי פעלקער — דאָס פראַנצויזישע און דאָס דייטשע — וועלען זיך געגענזייטיג פון זיך אָפּקעהרען וועט דאָס זיין אַנ׳אמת׳ע עוולה לגבי דער מענשהייט, און אפשר אפילו אויך איינער פון די גרעסטע וועלט־קאַטאַקליזמען.

מ׳דאַרף טון אַלץ — האָט העריאָ פערענדיגט — וואָס עס איז נאָר אין אונזערע מעגליכקייטען, בכדי דעם דאָזיגען קאַטאַקליזם אויסצומיידען.

פאריז, 1 (ספּ. טעל.)

היינט בייטאָג איז פאָרגעקומען די ערשטע פלענאַר־זיצונג פון דער אינטערנאציאָנאַלער קאָנפערענץ פון געוועז. קאָמבאַטאַנטען, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט דעלעגאַטען פון 11 פעלקער מיט די פאָרשטעהער פון דייטשלאַנד בתוכם.

אין דער אלגעמיינער דעבאַטע האָט זיך אויך בעטייליגט דער פוילישער דעלעגאַט, געג. ד״ר ראָמאַן גורעצקי.

אין דער דיסקוסיע האָט זיך ארויסגעוויזען די שטרעבונג פון אַלע דעלעגאַטען בשותפות צו ארבייטען ביים דערהאַלטען דעם שלום.

עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען א קאָמיסיע פון 9 מיטגלידער (מצד דער פוילישער דעלעגאציע איז אין איהר אריין דער רעד. סמאָגאָזשעווסקי) צו אויסאַרבייטען א טעקסט פון א רעזאָלוציע, וואָס דאַרף אָנגענומען ווערען אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג.

TOLA ZYLBERBERZANKA

WŁ. FRAJMAN

zaślubieni

Łódź, w czerwcu 1935 r.

ציוניסטן זאָלן נישט גייען צו די וואַהלען אין סיים

א פאָרשלאַג פון יצחק גרינבוים אויף דער לעצטער זיצונג פון פּאַרטיי־ראַט

בעשלאָסען צו פאַרלייכטערן די הכשרה

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

היינט, 7 אינדערפריה האָט זיך געענדיגט די זיצונג פון ציוניסטישן פּאַרטיי - ראַט פון על המשמר).

אין משך פון דער נאַכט איז געפיהרט געוואָרן אַ גרויסע דיסקוסיע וועגן די בעציהונגען מיט דער אגודה, און וועגן נישט געבען איהר קיין סערטיפיקאַטען, ווייל די אגודה האָט גערודפט די רבנים, וואָס האָבען אונטערגעשריבען דעם קרן־קימת־אויפרוף.

אין דער דיסקוסיע האָט זיך אויך בעטייליגט דר. ראָזענבלאַט, וועלכער האָט דערקלעהרט, אַז מען דאַרף נישט בעהאַנדלען דעם ענין אַזוי שטרענג.

אַלע רעדנער האָט געענטפערט יצחק גרינבוים. ער האָט צ. אַ. געזאָגט, אַז די הויפּט־געוויכט דאַרף געלעגט ווערן אויפ'ן 19־טען ציוניסטישען קאָנגרעס, און אַז מען קאָן ווייטער גיין מיט דער א"י־אַרבייטער־פּאַרטיי, ווייל דער א"י־סאָציאַליזם איז נישט געפעהרליך. זיי האָט ער דערקלעהרט — רעדען בלויז וועגן סאָציאַליזם...

עס איז אָנגענומען געוואָרן אַ גאַנצע רייה רעזאָלוציעס, און צ. אַ. וועגן פאַרלייכטערן די הכשרה פאַר די חלוצים דורך דעם, וואָס פריהער זאָל מען זיי געבען סערטיפיקאַטען און די הכשרה זאָל אַדורכגעמאַכט ווערן אין א"י. דערביי זאָלען די חלוצים אונטערשרייבען אָפּמאַכען, אַז אויב זיי וועלען נישט אַדורכמאַכען די הכשרה דאַרף מען זיי צוריקשיקן פון וואַנען זיי קומען.

גרינבוים האָט אויך פאָרגעלייגט, אַז די ציוניסטען אין פּוילען זאָלען זיך נישט בעטייליגען אין די סיים־וואַהלען. עס איז וועגן דעם אַנגענומען געוואָרן אַ געהעריגע רעזאָלוציע, אָבער דער טעקסט פון איהר איז נאָך נישט בעקאַנט.

דערמיט איז 7 אינדערפריה געשלאָסען געוואָרן די זיצונג פון פּאַרטיי־ראַט.

פּ.פּ.ס. וועט זיך נישט בעטייליגען אין די סיים־וואַהלען

א סברא, אַז „בונד" און „פּועלי־ציון" — אויך נישט

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש)

נעכטען האָט אָפּגעהאַלטען א בעראַטונג דער הויפּט־ראַט פון פּ. פּ. ס., וועלכער האָט נאָכ'ן אויסהערען די בעריכטען פון צ. ק. וו. און פונם פּ. פּ. ס'ישען פּאַרלאַמענטאַרישען קלוב, אָנגענומען א בעשלוס, דאָס די פּוילישע סאָציאַליסטישע בעוועגונג וועט נישט אָנטיילנעהמען אין די סיים־וואַהלען, וואָס וועלען אַדורכגעפיהרט ווערן לויט דער נייער אָרדינאַציע.

עס איז בעאויפטראַגט געוואָרן צו פאַרשטענדיגען זיך וועגן דעם ענין מיט די פּויערים און די סאָציאַליסטען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

ווי מיר דערוויסען זיך האָט די פּ. פּ. ס. זיך געווענדעט וועגן דעם ענין צום „בונד" און „פּועלי ציון".

א בעקאַנטער פאַביאַניצער ייד

איז אין וואַרשאַ משוגע געוואָרן פאַר היץ

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש)

דאָ האָט, געהענדיג אין גאַס, פּלוצים בעקומען א שגעון־אַנפאַל דער בעקאַנטער פאַביאַניצער סוחר אברהם־יעקב יאַסקאָוויטש. ער האָט פון זיך אַרונטערגעריסען די מלבושים און געלאָזט זיך לויפען נאַקעטערהייד איבער די גאַסען.

פּאָליציי האָט איהם פערהאַלטען און אָפּגעפירט אין משוגעים־הויז.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרן, אַז דעם שגעון אַנפאַל האָט ער בעקומען פון דער גרויסער היץ.

אָפּגענומען די לעצטע שכירות אין סיים

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש)

היינט פאַרמיטאָג איז אין דעם בנין פון סיים געווען גאַר לעבעדיג: די דעפּוטאַטען האָבען, ווי יעדען ערשטען, אָפּגענומען זייערע דיעטעס.

מ'האָט געשמועסט, אַז דאָס איז די לעצטע פּענסיע, וואָס זיי די איצטיגע דעפּוטאַטען האָבען בעקומען. ...

Kopiec Józefa Piłsudskiego

Konto w P. K. O. 444.

סערטיפיקאַטען פאַר א"י־קאָלאָניסטען

ירושלים, 1 (י. ט. א. טעלעגראַפיש)

דער קאָלאָניסטען־פערבאַנד טיילט מיט דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור, דאָס אויפ'ן סמך פון אַנ'אָפּמאַך מיט דער רעגירונג, וועלען די קאָלאָניסטען בעקומען א צאָהל סערטיפיקאַטען פונם נייעם שעדיול.

העלענאָוו — אגודה לזמרה ולספרות עברית „הזמיר". — העלענאָוו

היינט, דינסטאָג, דעם 2־טען ליפּיעץ 1935, 9 אַזייגער אָוונד

ארַאַטאָריום פון היידן

די 4 צייטן פון יאָהר

דער צוריסקעהר מיט טראַמוואַיען געזיכערט.

דיר. פּראָפ. זאַקס — ביים קלאַוויר פרוי פּיעטרושקאַ

סאָליסטען: דאָרא סקורי, אַדאַם דאָבאַש, ז. ליזוויטין

כאָר און אָרקעסטער פון „הזמיר"

לאָדזער פילהאַרמאָנישער אָרקעסטער

אַריינגאַנג 1.09 זל. — אַריינגאַנג 1.09 זל.

צ. ק. פון „פּועלי אגודת ישראל" אין פּוילען.

זונטאָג, פ' חו"ב, דעם 7־טען יולי, א זייגער 3 נאָכמיטאָג קומט פאַר אין לאָדז אין זאַל פון טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" צעגעלניאַנאַ 27

די פייערליכע ערעפנונג פון דער דריטער לאַנד־קאָנפערענץ פון פּא"י אין פּוילען פערבונדען מיט א

ארץ־ישראל־אַקאַדעמיע

זאַל „ראָזמאַיטאָשטשי" צעגעלניאַנאַ 27

פּראָגראַם: 1) עפענונג: ל. פּראַם, 2) כאָר: פּא"י־הימן, 3) בעגריסונגען, 4) רעפעראַטען: אַדוואָקאַט ד"ר יצחק ברויער פראַנקפורט, הרב מ. ח. לוי (פּרעזעס) פּרעזידענט פון אגודת ישראל אין פּוילען, ה"ר י. מ. לעווין וואַרשאַ, פּ. לאַנדענבערג און הרב א. מייעראָוו. באַלקאָן פאַר פרויען. בילעטען פון 54 גראָשען אָן שוין צו בעקומען אין: פּא"י פּילסודסקי 66, „רענאָמאַ" פּיעטריקאָווער 7, דישקין, 11־טען ליסטאָפּאַד 20, און אין טאָג פון דער פייערונג פון 11 פריה ביי דער קאַסע פון זאַל.

דעם געעהרטען פּרעזעס פון צענטראַלען ראַד־פערקעהר־פערייַן אהרן גראָסמאַן און פרוי צו דער בר־מצוה פון זייער זונדעלע יהושע'לע ווינשען א הארציגען מזל־טוב און פיל נחת. אברהם באָרנשטיין, יצחק הערשקאָוויטש.

הרב שמחה טרייסטמאַן זאַכאָדניאַ 57 נעמט־אָן אַלע רבנישע אָנגעלעגענהייטען, ווי: דין־תורה'ס, חופּות א.אַז.וו. יעדען טאָג פון 5 ביז 8 אָוונד.

מיינע פריינד משה קופּער און פרוי צו זייער זילבערנער חתונה ווינש איך זיי אריכות ימים און פיל נחת פון די קינדער. מרדכי חיים רומקאָווסקי

נאָר פאַר מענער!

דער לאַנג־עקזיסטירענדער לאָדזער ערשט קלאַסיגער ספּעציאַליסט פון הויזען איז צוריקגעקומען פון פּאַריז. ווער עס וויל טראָגען הויזען לויט דער לעצטער מאָדע דאַרף זיך ווענדען נאָר צו דעם ספּעציאַליסט פון הויזען.

B. FAJWLEWICZ אַלעע 1. מאַי 2, פראַנט, 1. שטאָק

רעקלאַמע פּרייזען! קומט און איבערצייגט אייך

א פערטרעטער פון דער גרעסטער פאַבריק פון האָלץ־וואָל (Wełna Drzewna) ווי אויך שטריק פון האָלץ־וואָל. זוכט אָפּנעמערס

די פעראינטערעסירטע פערזאָנען קענען אָפּגעבען אָפערטען אין אַדמיניסטר. פון דער צייטונג אונטער „Wełna Drzewna".

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויספאָטער, ברודער, שוואָגער און אָנקעל נ"ע

שמואל הערש פרידע ב"ר אברהם לוזער ז"ל

אין עלטער פון 54 יאָהר.

די לויה קומט פאַר היינט, דינסטאָג, דעם 2 יולי 1935 פון פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל, וועגען וואָס ס'טיילען מיט איז גרויס צער די טיעף־טרויערנדע הינטערבליבענע.

פאַר גאַרד, ביזשוטעריע און לאַמבאַרד־קוויטעס צאָהלט די העכסטע פּרייזען אילידאָר פיאַלקאַ פּיעטריקאָווער 7.

Dr. med. **Haltrecht**

ספּעציאַל־ארצט פאַר הויט־און געשלעכטס־קראַנקהייטען פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21 צוריקגעקעהרט נעמט אָן ביז 8^30 פריה, פון 12 ביז 2 מיטאָג און פון 7—9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 מיטאָג. אַלע אַרטען אַנאַליזען. זאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.

א פרוכט־גאָרטען צו פערפאַכטען צו ערפאַהרען ביי ה' הערמאַן, פּיעטריקאָווער 40 אין די געוועהנליכע טעג פון 10—12 און פון 4—6 נאָכמ. 8626

אויערען, נאָז און האַלז קליניק מיט בעטען פון Dr. **Z. Rakowski** פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81 נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוויי־אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9—2 און פון 4—8 אָוונט

Dr. **Wajnberg** ספּעציאַליסט פאַר לונגען־, האַרץ־ און סקלעראָז־קראַנקהייטען וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145, טעל. 126-02. נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

כ'זוך א שותף — וועלכער וויל פאָהרען גאָך פּאַלעסטינע אָדער האָט שוין די מעגליכקייט צו פאָהרען, צו א גוט גאַנגבאַר געשעפט מיט א סומע פון 8000 זל. אָפערטען אין אדמ. פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אונטער „פּאַלעסטינע".

Dr. B. ROBINSON אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען פּיעטריקאָווער 10, טעל. 131-86. עמפּפאַנגט פון $2\frac{1}{2}$–$1\frac{1}{2}$ פרימ. און פון 4–5 נאָכמ. פון 6 א זייגער אָן אין קאָלומנאַ, וואַרשאַווסקאַ גאַס, ווילע נייהאַוז.

Dr. med. **Leon Familier** אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען שערפּיעץ 37 (בענעדיקטאַ) 6. נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

צו דער עפענטליכקייט!

דערמיט דערקלער איך מיין טיפע תרעמה פאַר מיינע אַנטי־פראָלעטאַרישע האַנדלונגען בעת'ן צושניידער־שטרייק אין דער פירמע אַלאָפּוצקי, וועלכע עס פיהרט אָן די 6־טע אָפּטיילונג פון בעקליידונגס־פעראיין, אָגראָדאָוואַ 9 אין לאָדז. איך פערזיכער אויף ווייטער זוך אונטערצואָרדנען און אויסצופיהרען אַלע אָנווייזונגען און בעשלוסען פון דערמאָנטען פעראיין לגבי דעם שטרייק ווי אויך די שטראָף פאַר מיינע ביז־איצטיגע דערמאָנטע האַנדלונגען.

לאָדז, ד. 30 יוני 1935.

משה ראַפאַלאָוויטש.

אנטי-יודישע עקסצעסען אין בערלין
אלס פועל-יוצא פון שטרייכער'ס ווילדע משוגעת'ן

צירי ך, (יט"א טעלעגראפיש)

די „נייע ציריכער צייטונג" אז מודיע פון בערלין, אז אין נייקעלן, א. א. בערלינער קווארטאלען זענען פארגעקומען אנטי־יודישע עקסצעסן.

די עקסצעסן זענען א רעזולטאט פון שטרייכערס אונאויפהערליכע יודען־העצע.

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)

„מאנטשעסטער גארדען" טיילט מיט וועגען א נייער כוואליע פון אנטיסעמיטיזם און וועגען א פערשטארקטער אנטי־יודישער העצע אין גאנץ דייטשלאנד.

אין מינכען זענען לעצטענס דערהרג'עט געווארען 2 יודען.

אויפן אנטיפאשיסטישן פראנט

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

אין שאמבערי איז פארגעקומען אנ'אנטי־פאשיסטישע פערזאמלונג מיט'ן אנטייל פון אלע ארטיגע לינקע גרופירונגען — פון די ראדיקאלען ביז די קאמוניסטען איינשליסליך. עס האבען צ. א. גערעדט: דער לופט־פליה מיניסטער קאט און דער סאציאליסטישער דעפוטאט מאש. דער פערלויף פון דער פערזאמלונג איז נישט געשטערט געווארען.

גרויסע אויטאבוס-קאטאסטראפע אין איטאליען

רוים, 1 (ספ. טעל.)

הינטער מאנקאלווא האט זיך איבערגעקעהרט אנ'אויטאקאר, אין וועלכען עס זענען געפאהרען 150 שילער פון א געוויסער רעליגיעזער אינסטיטוציע. 9 פון זיי זענען דערהרג'עט און 130 — פערוואונדעט געווארען.

טשאנג-קיי-טשעק דראהט מיט א נייעם וועלט-קריג

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)

פון טאקיא מעלדעט מען:

די „קאקוטסו"־אגענטור איז מודיע, דאס אין נאנקין זענען פארגעקומען בעראטונגען פון הויך־געשטעלטע מיליטער־לייט און ציוויליסטען אונטערן פארזיץ פון מארשאל טשאנג־קיי־טשעק.

לויט א שאנג־קייטשעקס מיינונג מוז כינא גאר בקרוב ווערען דער פלאץ פאר א נייעם וועלט־קריג.

שרעקליכע פאלגען פון א שרפה
אויף א יודישער חתונה אין ניו-יארק
2 טויטע, 52 פערוואונדעטע

ניו־יארק (יט"א) א שווערען רושם האבען געמאכט אין ניו־יארק די שרעקליכע פאלגען פון א שרפה, וואס איז אויסגעבראכען אויף א יודישער חתונה אין „מענשאן־האל'" צו דער חתונה פון לואיס שיין און פערל סאקאלאוו האבען זיך פערזאמעלט 300 געסט. פלוצים האבען זיך אין זאל בעוויזען פלאמען. צוליב ביז איצט נישט פעסטגעשטעלטע סיבות האבען זיך אנגעצונדען די קינסטליכע בלומען, וואו עס זענען געשטאנען חתן־כלה. עס איז אויסגעבראכען אנ'אונבעשרייבליכע פאניק. די פאלגען זענען געוועזען שוידערליכע. 2 פערזאן — דעם חתן'ס מוטער סאפיע שיין און דער סטודענט זאול שטריקער — זענען געשטארבען פון די וואונדען. 52 פערזאן זענען אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל מיט לייכטערע און שווערע וואונדען. חתן־כלה ליגען אין שפיטאל אין א שווערען צושטאנד. דער גאנצער בנין איז חרוב געווארען.

15 — דערהרגעט, 75 — פערוואונדעט
אויפרייס אין א שאנכאיער פאבריק

שאנכאי, 1 (ספ. טעל.)

אין דעם אינטערנאציאנאלען קאנצערן אין שאנכאי, איז אויסעבראכען א שרפה אין דער פאבריק פון קינסטליכען פייערווערק, וועלכע האט בעשעפטיגט עטליכע הונדערט ארבייטער.

פון דעם אויפרייס זענען דערהרג'עט געווארען 15 ארבייטער און 75 זענען געווארען פערוואונדעט.

דיפאבריק אליין איז גענצליך רואינירט געווארען.

פיל מענשען-קרבנות
בעת א גרויסער קויהלען-גרובען-קאטאסטראפע

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)

אין די קויהלען־גרובען אין באגדיזשי, אין ענגלישען אינדיען, איז פארגעקומען א שרעקליכע קויהלען גרובען קאטאסטראפע. בעת דער נאכטליכער ארבייטער - אפוועקסלונג, האט א גאז־עקספלאזיע אויף געריסען עטליכע טראטוארען אין די קויהלענגרובען בענס פון וואס עס איז, צווישען די ארבייטער ענטשטאנען א געוואלדיגער פאניק.

די רעטונגס - אפטיילונגען האבען ארויסגענומען פון די קויהלען־שאכטען 16 טויטע און 23 שווער־פערוואונדעטע און אפגעבריהטע קויהלען־ארבייטער.

געלאפען אויף עפיס אנדערש...
בעקאנטער דייטשער לויפער ד"ר פעלצער בעגעהט זעלבסטמארד

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

נישט לאנג צוריק איז דא דערהאלטען געווארען א ידיעה, אז אין דייטשלאנד איז ארעסטירט געווארען דער בעקאנטער רעקארדיסט פון דער דייטשער לייכטאטלעטיק ד"ר פעלצער, וועלכער איז אנגעקלאגט און בעשולדיגט געווארען אין האמאסעקסואליזם.

דאס בערלינער געריכט האט איהם פערמשפט אויף אנדערטהאלבען יאהר טורמע.

„פארי סואר" טיילט מיט, אז ד"ר פעלצער זאל האבען אין תפיסה בעגאנגען זעלבסטמארד, שיסענדיג זיך מיט א רעוואלווער. אמטליך איז די ידיעה נישט בעשטעטיגט געווארען.

ציהונג פון דער 4-פראצענטיגער דאלאר-הלואה
סעריע III, פון 1-טען יולי 1935.

12.000 אמעריק. דאלאר־נומער 1224304,

צו 3000 אמעריק. דאלאר – נומערן 10395 .72622

צו 1000 אמעריקאנער דאלאר – נומערן
1305847 985158 1103013 1345006 649092
957270 679398.

צו 500 אמעריק: דאלאר־נומערן 1072617
75795 329618 585379 909783 904740
714632 339037 749419 273804.

צו 100 אמעריק. דאלאר־נומערן 1385067
346356 801164 242019 152063 617084
971492 582176 177724 944062 177251
509522 1024283 709665 752290 156269
492677 1243719 333247 1289582 1017225
885927 1364547 492314 111150 697811
325954 2469 1146691 419626 1200337
1458214 178511 689959 386886 966130
959682 930772 944627 1131979 1222908
1185388 805048 17673 21562 1214462
670188 543898 774081 298269 383823
80559 372381 249282 1321043 707020
25126 1374636 1352542 1328824 1243312
321749 1412360 226759 1096556 572795
1359645 848997 797884 944149 24442
35073 916336 1367366 125790.

אויספלוגען קיין פאלעסטינע פון 630.— זל. אן

ארגאניזירט

„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 249-33

אויך הנחה־פעסער קיין טשעכא־סלאוואקיי און יוגאסלאוויען.

מיט א קרבן-מנחה-סידור אין האנד
בעגאנגען זעלבסטמארד אנ'עלטערע יודישע פרוי

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

היינט איז אין ווארשא בעגאנגען זעלבסטמארד אנ'עלטערע יודישע פרוי, וועלכע איז בעקאנט געוועזען אונטערן נאמען „מרימ'ל די גבאי'טע". די לעצטע יאהרען איז זי ארומגעגאנגען צווישען ווייבער אין די שוהלען און געזאגט זיי מוסר...

בעגאנגען איז זי זעלבסטמארד דורכ'ן ארונטערווארפען זיך פון צווייטען שטאק מיט א קרבן־מנחה־סידור אין די הענט.

זי איז דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט.

אירלאנד'ס קאמף פאר אומאפהענגיגקייט

דובלין, 1 (ספ. טעל.)

דער פרעמיער דע־וואלערא האט, רעדענדיג וועכטען אין ליימריק, דערקלעהרט, אז דער קעניג דזשארדזש איז א קעניג פון א פרעמדער מלוכה. און אז אויב דאס אירלענדישע פאלק וואלט געוועהלט, וואלט זי איהם נישט אויסגעקליבען אלס קעניג.

פאר'ן אוועקגיין וועט די איצטיגע רעגירונג אויסארבייטען א קאנסטיטוציע, וועלכע וועט פון א"י ב' ת' זיין אנ'אירלענדישע.

Dr. med.

P. KOTOK

אינערליכע קראנקהייטען

ZEROMSKIEGO 44, telef. 114-25

נעהמט אן פון 5 ביז 7 נאכמיטאג.

Doktór

Z. Henrykowski

ספעציאל־ארצט פאר ווענערישע הויט־קראנקהייטען און מענער־שוואכע

וואוינט יעצט

9 טראגוטא 9

טעל. 262-98

נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.

פאר פרויען א ספעצ. ווארטע־זאל

ריזען-דעמאנסטראציע אין פאריז
וועט פארקומען דעם 14 יולי, ה. י.

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

צעהן גרויסע פאליטישע גרופירונגען און ארגאניזאציעס ארדענט איין דעם 14 ד. ח. אין גאנץ פראנקרייך ריזיגע רעפובליקאנישע דעמאנסטראציעס. די ארגאניזאטארען פון די דאזיגע דעמאנסטראציעס זענען: קאמוניסטען, סאציאליסטען, אנטי פאשיסטישע גרופירונגען, ליגע פאר מענשען־רעכט, א. א. וו. א. וו.

אין פאריז איז אלס זאמעל־פונקט בעשטימט געווארען דער באסטיליע־פלאץ.

„פיגארא" פערזיכערט, דאס אין פאריז אליין וועט זיך אין דער דעמאנסטראציע בעטייליגען א האלב מיליאן מענשען.

די מאכט האט שוין ארויסגעגעבען די דערלויבעניש אויף דער דעמאנסטראציע.

פראנצויזיש-דייטשע אונטערהאנדלונגען

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

עטליכע צייטונגען בעריהרען די פראגע פון פוטענטועלע פראנצויזיש־דייטשע אונטערהאנדלונגען.

„לע זשור" שטרייכט אונטער אז ביי דער איצטיגער סיטואציע וואלטען די אונטערהאנדלונגען נישט געגעבען קיין קאנקרעטען רעזולטאט. דאס שליסען א וואסערע־נישט־איז פראנצויזיש־דייטשען אפמאך לויט'ן מוסטער פון דעם דייטש־ענגלישען, פלאט־אפמאך איז אנ'אונמעגליכע זאך. דער קאנצלער היטלער האט אין זיין רעדע פון 21 מאי ארויסגערוקט געוויסע פראפאזיציעס מכוח'ן בעגרעניצען די בעוואפנונגען, אבער זיי האבען געטראגען א צו אלגעמיינעם כאראקטער.

„קוואטידיען" בעטאנט, אז היטלער'ס רעדע אין רייכסטאג האט ענטהאלטען עטליכע בעאומרוהיגענדע שטעלען.

פרעזידענט נחום סאקאלאוו וועגען דער הילפס-קאמפיין אין ענגלאנד פאר'ן פוילישען יודענטום

לאנדאן. (יט"א) אויף א פעראנשטאלטונג אין הויז פון טיבעני־מאנטעפיארע אין די ראהמען פון דער הילפס־קאמפיין פאר'ן פוילישען יודענטום האט פרעזידענט נחום סאקאלאוו, וועלכער הט געפיהרט דעם פארזיץ ,צוו. אנד. ערקלערט:

איך האב דעם איינדרוק, אז עס איז עפעס נישט אין ארדנונג אין דער בעציהונג פון דער ענגליש־יודישער בעפעלקערונג צום פוילישען יודענטום. עס איז געווען קלאר, דאס נאך דעם קאמפיין פאר'ן דייטשען יודענטום און נאכדעם ווי די יודישע טייסטערס זענען אויסגעליידיגט געווארען, וועט די פוילישע יודען אויסקומען פיל צי פערלירען. דאך איז געוועזען א פעהלער צו זאגען, אז „די קאמפיין איז א דורכפאל". גלייך ווי בעת א מלחמה קען מען קיינמאל נישט זאגען נאך דער ערשטער שלאכט, צי איז די מלחמה געוואונען אדער פערשפילט. ווען מען דערקלעהרט, אז די קאמפיין האט געליטען א פיאסקא פיהרט דאס דערצו, אז מענשען האלטען זיך אב פון שפענדובגען. עס איז נישט צו גלויבען, אז די ענגלישע יודען זאלען פערנעמען אזא שטעלונג צו דער קאטאסטראפאלער לאגע פון די יודען אין פוילען.

עס קען קיין רייד נישט זיין וועגען א קאנקורענץ צווישען די ליידען פון די יודען אין פערשידענע לענדער. אין פוילען לעבען מעהר יודען ווי אין דייטשלאנד. דאס איז שוין איין מאטיוו, פארוואס די נויט איז דארט גרעסער. עס וואלט געוועזען לייכטזיניג צו מאכען, וועלכע עס איז אונטערשיידען צווישען דייטשע און פוילישע יודען. די פוילישע יודען זענען געוועזען פליטים פון דייטשלאנד אין 10־טען, 11־טען און 12 יאהרהונדערט זענען זיי געקומען פון דייטשלאנד, פון א לאנד פון אונטערדריקונג אין א לאנד, וואס איז געוועזען גאסטפריינדליך. אויב איהר רעדט וועגען אמעריקאנער אדער דרום־אפריקאנישע יודען איז דאס בלויז א פסעוודאנים. איז וויל זיך נישט אריינלאזען אין חקירות וועגען דער אבשטאמונג פון די יודען אין ענגלאנד און פראנקרייך, זיי זענען אין אלגעמיין פוילישע יודען.

עס איז בלויז א מאנגעל פון זעלבסט־צוטרוי — האט פערענדיגט פרעזידענט סאקאלאוו — צו רעדען וועגען א „דורכפאל".

מיט א הייסער רעדע איז אויך ארויסגעטרעטען ד'ער פארזיצער פון דער קאמפיין ה' יוסף מעללער, וועלכער האט בולט געשילדערט די שווערעווירטשאפטליכע לאגע פון די יודען אין פוילען און בעזונדערס די נויט צווישען די קינדער, די אלץ שמעלערע פרנסה־מעגליכקייטען און אויסזיכטסלאזיגקייט פון דער יוגענד, וועלכע נויטיגט זיך אין באלדיגער קאנסטרוקטיווער הילף.

יוסף מעללער האט פערענדיגט זיין איינדרוקספולע רעדע מיט די ווערטער: די קאמפיין אז נישט קיין דורכפאל. ווען עס וואלט אזוי געשעהען, וואלט דאס בעדייט, אז עס איז נישטא קיין הארץ אין ענגלישען יודענטום.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענד.

זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע־פרייזע

לאָדז, 2 יולי 1935

„נײַער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 2 יולי 1935

יודישער קאַפּיטאַל צו אינדוסטריאַליזירן כינע

פאַנטאַסטישער פּלאַן פון א „יודיש-אַזיאַטישער געזעלשאַפט"

אין „קוריער פּאָראַנני" געפינט זיך אַ מיטאַרבייטער אַ „ספּעץ" פאַר די ענינים פון ווייטען מזרח. דער דאָזיגער מיטאַרבייטער, קאָנסטאַנטי סימאַנאַלעוויטש איז שוין מיט אַ צייט צוריק אַרויסגעטרעטען מיט אַ אידעע צו ענטוויקלען די פּויליש-כינעזישע בעציהונגען מיט דער הילף פון די פּוילישע יודען. שוין מיט אַ יאָהר צוריק האָט ער געשריבען וועגען דער „אָרגאַניזירונג פון דער אינדוסטריע און האַנדעל-עמיגראַציע פון פּוילישע יודען קיין כינע".

דער דאָזיגער פּלאַן — ווי עס דערצעהלט הער סימאַנאַלעוויטש — זאָל זיין ענטשטאַנען אין קאָפּ פון אַ יונגען ענטוזיאַסט, אַ געוויסען אבי איזראַעלי (?) דעם פּרעזעס פון דער „יודיש-אַזיאַטישער געזעלשאַפט", וואָס איז דורך איהם געשאַפען געוואָרען, און וואָס איז בעשטאַנען פון עטליכע מיטגלידער אין דעם זעלבען עלטער וואָס זייער פּרעזעס.

די געזעלשאַפט האָט אַרויסגעשטעלט פאָלגענדע טעזען: „אייראָפּאַ נויגט זיך אַלץ מעהר צום סיסטעם פון אָרגאַניזירטער ווירטשאַפט, וואָס אין דער צוקונפט קען עס זעהר קאָמפּליצירען די יודישע ווירטשאַפטליכע לאַגע, ווייל די אונטערנעהמערישע יודישע איניציאַטיוו געפינט אַנ׳אויסגאַנג נאָר אין סיסטעם פון עקאָנאָמישען ליבעראַליזם. אין דער צוקונפט, אַלזאָ, פריהער אָדער שפּעטער, וועלען די יודען, וואָס וועלען נישט וועלן אָדער נישט קענען זיך צופּאַסען צו די נייע פאָרמען פון ווירטשאַפטליכען לעבען זיין געצוואונגען צו זוכען נייע געביטען פאַר זייער עקספּאַנסיע מחוץ אייראָפּאַ, און נעמליך, אין כינע, וואו עס הויבט זיך אָן די צייט פון ליבעראַלער אינדוסטריאַליזאַציע און קאָמערציאַליזאַציע.

די טעטיגקייט פון דער געזעלשאַפט האָט געזאָלט געהען אין צוויי ריכטונגען: זאַמלען מאַטעריאַלען, וואָס זאָל אילוסטרירען דאָס פּאָליטישע קולטורעלע, געזעלשאַפטליכע און ווירטשאַפטליכע לעבען פון כינע ווי אויך אָנקניפּען בעציהונגען מיט די מעכטיגע יודישע אָרגאַניזאַציעס אין די כינעזישע פּאָרטען. גלייכצייטיג איז פאָרגעזעהען געוואָרען די שאַפונג אין פּוילען פון אַ יודישער „אַקציען-געזעלשאַפט פאַר׳ן האַנדעל מיט אַזיען" וואָס זאָל קאָנצענטרירען אַ בעדייטענדען טייל פון פּוילישען עקספּאָרט און אימפּאָרט-האַנדעל מיט די אַזיאַטישע לענדער.

„דער ציל" פון דער געזעלשאַפט זאָל זיין אַנ׳אינטענסיווע ענטוויקלונג פון האַנדעל צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען און דער בעפעלקערונג אין אַזיען (כינע) דורך אַ שטופּענווייזע פערטיילונג אין די וויכטיגסטע צענטרען פון דער דאָרטיגער וועלט, אין כאַראַקטער פון האַנדעלס-אַגענטען אַנ׳אַלס גרעסערע צאָהל פּוילישע יודען אויסשליסליך פון די האַנדעלס-קרייזען. יענע יודען, וואָס ווילען נישט „דעקלאַסירט ווערען" און בלייבען אינטעליגענטען אָדער אַרבייטער אָדער לאַנדווירטען. אַזעלכע יודען, וואָס צייכענען זיך אויס מיט אַ בעזונדערע אונטערנעהמערישקייט און שטעלען זיך צופרידען מיט מינימאַלע פערדינסטען דורך זייער צוזאַמענבונד מיט פּוילען, וואו זיי וואָלטען געהאַט זייערע נאָהענטע און ווייטערע קרובים, וועלכע זיי וואָלטען דערנאָך אַריבערגענומען, וואָלטען געווען די בעסטע פּיאָנערען פאַר דעם בעזעצען זיך פון יודען אין אַזיען, און גלייכצייטיג די בעסטע פערשפּרייטער פון דער פּוילישער פּראָדוקציע אין אַזיען".

דער אויטאָר איז פּשוט ענטציקט פון דער טרעפליכער אויפפאַסונג פון יודישען עמיגראַציע-פּראָבלעם, וואָס שטיצט זיך אויף די „אייגענשאַפטען פון דער יודישער פּסיכיק".

סימאַנאַלעוויטש האַלט, אַז די ביז־איצטיגע פּרובען צו בעוועגען יודען צו לאַנדאַרבייט האָבען נישט געגעבען קיין אויסערגעוועהנליכע רעזולטאַטען. לויט זיין מיינונג קען ארץ-ישראל, ביראָ-בידזשאַן און אַנגאָלא, וואָס ער רעכענט אויס בנשימה אחת נישט לעזען די יודען-פראַגע. דאַקעגען אָבער האַלט ער, אַז כינע, וואָס האָט נישט קיין אַנטיסעמיטישע איינשטעלונג און וואָס שטרעבט צו אינדוסטריאַליזאַציע וואָלט זעהר גינסטיג אויפגענומען „מחנות געשיקטע און אָרענטליכע האַנדעלס - פערמיטלער".

לויט דעם אויטאָר איז דער געדאַנק אַלזאָ געווען אַ פולשטענדיג ריכטיגער. עס איז נאָר געווען אַ פראַגע ווי אַזוי עס וועט זיך צו איהם בעציהען די יודישע געזעלשאַפט.

און אָט ווייסט ער אויף דער פראַגע צו ענטפערן אין פּאָזיטיווען זין. די איצטיגע פערוואַלטונג פון דער „יודיש-אַזיאַטישער געזעלשאַפט" בעשטעהט פון אַ גרופּע אָנגעזעהענע און בעדייטענדע פאָרשטעהער פון דער אָרטיגער יודישער געזעלשאַפט אין דער שפּיץ פון וועלכער ער שטעהט אַ פערדינסטפולער פּיאָנער פון פּוילישען האַנדעל אין כינע. די יודישע פינאַנציעלע ספערען, די גרויסע האַנדעלס-פירמען און פּרעסע און ווייזען אַרויס אַ גרויסע פעראינטערעסירונג מיט׳ן פּראָיעקט פון יונגען ענטוזיאַסט, וועלכער פערנעמט אין דעם נייעם צוזאַמענשטעל פון דער געזעלשאַפט דעם אַמט פון דירעקטאָר. דער פּלאַן הערט אויף צו זיין אַנ׳אוטאָפּיע און בעקומט ממשות׳דיגע פאָרמען, „ווייל די אידעע איז אַ געזונדע און פולשטענדיג אויף דער צייט".

דער אויטאָר רעדט דאַן ווייטער אַרום די מעגליכקייט פון קאַפּיטאַל-אינוועסטיציעס אין מיטעל- און דרום-כינע און קומט צום אויספיהר, אַז אויב עס וואָלט געלונגען צו אָרגאַניזירען די אינדוסטריע און האַנדעלס-עמיגראַציע, לויט׳ן פּראָיעקט פון דער יודיש - אַזיאַטישער געזעלשאַפט, וואָלט דאָס געווען אַ געוואַלטיגע דערגרייכונג נישט נאָר אויפ׳ן געביט פון לעזען די אינערליכע מורא און זאָרג פון די פּוילישע יודען, נאָר אויך דאָס פּראָבלעם פון דער פּוילישער ווירטשאַפטליכער עקספּאַנסיע אויפ׳ן ווייטען מזרח.

„די צוועקמעסיגקייט פון די פּלענער פון דער יודיש-אַזיאַטישער געזעלשאַפט בעשטעטיגען אויך די ידיעות, וואָס קומען פון כינע. איינער פון די יודישע מאַגנאַטען אין שאַנכיי סער וויקטאָר סאַסון זאָל כלומרשט האָבען בדעה צו אינדוסטריאַליזירען כינע און צו דעם ציל קויפט ער איין אין אייראָפּאַ גאַנצע פאַבריקס-איינריכטונגען וועלכע ער וועט צוזאַמען מיט אינזשינירען און אַנדערע ספּעציאַליסטען אַריבערפיהרען קיין שאַנכיי. דאָרט געפינט זיך אויך איצט עפּעס אַ פּערזאָן, וואָס רעפּרעזענטירט אַ סך מיליאָנען דאָלאַר, וואָס געפינען זיך אונטער דער קאָנטראָל פון יודישע אונטערנעהמונגען אין אייראָפּאַ און די דאָזיגע גאַנצע סומע זאָל אינוועסטירט ווערען אין כינע."

סימאַנאַלעוויטש מאַכט נאָך אַ רעכנונג, אַז אויך כינע וואָלט אַ סך געווינען פון אַזאַ אַריינדרינגען פון פרעמדען קאַפּיטאַל און אויסלענדישע ווירטשאַפטליכע עקספּאַנסיע. עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואָס אויך אין פּוילען „האָבען זיך אָנגעזעהענע יודישע קרייזען פעראינטערעסירט מיט די צילען פון דער יודיש-אַזיאַטישער געזעלשאַפט און אונטערשטיצען זיי". אין דער יודיש-פּוילישער פּרעסע האָט סימאַנאַלעוויטש אַפילו געפינען אַ נאָטיץ וועגען אַ פּרוב צו געהען אין די שריט פון סער וויקטאָר סאַסון און נעמליך אַ געוויסער ביאַליסטאָקער אינדוסטריעלער האָט אַרויסגעשיקט קיין כינע אַ גאַנצען קאָמפּלעט מאַשינען, וואָס זענען נויטיג צו שאַפען אַ פילץ-פאַבריק און ער האָט זיך בדעה דאָרט צו בעזעצען. מיט דער גאַנצער פאַמיליע. „אויב דער דאָזיגער ביישפּיל וועט געפינען נאָכפאָלגער, וועט עס זיין אַ בעוויז, אַז די אידעע פון ווירטשאַפטליכער עקספּאַנסיע אין כינע הויבט אָן רייף צו ווערען אין די יודישע אינדוסטריעלע קרייזען און די טעטיגקייט פון דער יודיש-אַזיאַטישער געזעלשאַפט וועט זיין נאָך מער נויטוועדיג און ווערטפול".

אַז יודישע אינדוסטריעלער טראָגען איבער זייערע אונטערנעהמונגען פון פּוילען אין אַנדערע לענדער, למשל, קיין רומעניען, יוגאָסלאַוויען, א. אַז וו. איז נישט קיין נייעס. מעגליך, אַז פּריוואַטער יודישער קאַפּיטאַל געהט און וועט אויך געהען ווייטער קיין כינע. ווייל בכלל געהט דער קאַפּיטאַל דאָרט, וואו ער האָט עקספּאַנסיע-מעגליכקייטען אָבער וואָס פאַראַ שייכות עס האָבען דערצו די ברייטע יודישע מאַסען אין פּוילען, וועלכע לעבען אין נויט און דחקות און זוכען וועגן און אופנים זיך איבערצושיכטען און איבערגעהען צו פּראָדוקטיווע פּראָפעסיעס ווייסען מיר נישט. דאָס יודישע פאָלק האָט שוין איצט נישט קיין חשק און אויך נישט קיין מעגליכקייט צו זיין דער „פּיאָנער" פון האַנדעל אין ווייניג ענטוויקעלטע לענדער. די ערפאַהרונגען אין זיין לאַנגען גלות האָבען עס שוין געלערנט, אַז מען „דאַנקט" איהם נישט איבעריג גוט פאַר זיין „פּיאָנערטום". דאָס יודישע פאָלק וועט דעריבער זיכער נישט זוכען קיין לעזונג פון זיינע פּראָבלעמען דורך דער „אינדוסטריע- און האַנדעלס-עמיגראַציע" אין ווייטען כינע און שפּילען דאָרט די ראָלע פון „עהרליכען און געשיקטען פערמיטלער". דער וועג פון דער יודישער ענטוויקלונג איז שוין איצט אָנגעצייכענט אין אַ גאַנץ אַנדערער ריכטונג.

ריקזיכטסלאָזער קאַמף געגען געוועזענע פּראָפּעסיאָנעלע טוער אין דייטשלאַנד

דעם „פּאַריזער טאַגעבלאַט" שרייבט מען פון בערלין אין שייכות מיט דער יאָהרצייט פון 30 יוני 1934, אַז יעדער חשק צו וועלכען עס איז ווידערשטאַנד אין די רייהען פון די שטורם-אָפּטיילונגען, איז געלעהמט. מיט דער לעקציע פון 30 יוני איז אין די קרייזען פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען, יעדע אָפּאָזיציע דערשטיקט.

דערפאַר זענען אָבער אויף די אַנדערע פראָנטען צו פערצייכענען אַ רייה קרבנות. קודם-לערין, וואָס האָט געהאַט די מענשליכע קוואַליטעט צו פערלאַנגען אַביסעל פרייהייט פאַר איהר צוועק, איז אין טויט געטריבען געוואָרען. קלער וואַלדאָרף האָט זיך מיט אַ פּאָר טעג צוריק אויפגעהאָנגען אין דער דרעזדענער תפיסה. מען האָט זי אַרעסטירט, ווייל זי האָט ווייטער נישט געקענט אונטערדריקען בעמערקונגען, וואָס זענען פאַר די פיהרער פון איצטיגען רעזשים נישט געווען פריינדליך.

די וואַלדאָרף האָט די לעצטע צוויי יאָהר מוטיג געקעמפט און געמאַכט דעם האָפנונגסלאָזען פּרוב, מיט איהר קינסטלערישען טעמפּעראַמענט וועניגסטענס אין אַ בעשיידענער מאָס זיך אויסצוקעמפען גייסטיגע אומאָפּהענגיגקייט. מיט איהר ליד „הערמאַן הייסט ער..." פלעגט זי אַרויסרופען שטורם פון געלעכטער ביים פּובליקום, ווייל אַלע האָבען געוואוסט, אַז דאָס מיינט זי גערינגען. אינגיכען האָט מען איהר אָבער פערווערט צו זינגען דעם דאָזיגען שלאַגער. זי האָט זיך אָבער נישט געלאָזט אָפּשרעקען און האָט ווייטער געזונגען אָבער נישט דערמאָהנענדיג קיין נאָמען.

אַמאָל איז זי ערשינען אויף דער ביהנע מיט די ווערטער: „אַ פירטעל הייל היטלער און דריי פירטעל גוטען אווענד". אויך דאָס איז בעטראַכט געוואָרען אַלס מאַיעסטעט-בעליידיגונג. גערינג האָט אַמאָל אַפילו ערקלערט, אַז ער פערשטעהט זיך אויף אַ וויץ, אָבער אין דער ווירקליכקייט פיהלען זיך די ברוינע מאַכטהאָבער פון גאָרנישט אַזוי געטראָפען ווי פון אַ בייסיגער סאַטירע. קלער וואַלדאָרף פלעגט דעריבער כסדר בעוואַכט ווערען פון דער פּאָליציי. בעת אַ גאַסטראָל אין דרעזדען איז זי ענדליך אַרעסטירט און איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה.

קיינער ווייסט נישט, וואָס דאָרט האָט זיך אָפּגעשפּילט. עס איז נאָר בעקאַנט געוואָרען, אַז זי געפינט זיך שוין נישט מעהר צווישען די לעבעדיגע. זי זאָל זיך האָבען אין איהר תפיסה-קאַמער אויפגעהאָנגען.

אויך די אַרעסטען פון אַ רייה פּראָפעסיאָנעלע טוער האָבען געהאַט אַ בלוטיגען פערלויף. דער פריהערדיגער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער דעפּוטאַט און בערלינער פּאַרטיי-פיהרער פראַנץ קינסטלער, ווי אויך דער בעקאַנטער מעטאַל-אַרבייטער אולריך זענען ערמאָרדעט געוואָרען. עס זענען אויך דערשאָסען געוואָרען די פּראָפעסיאָנעלע טוער האַנדקע, אַלטערסדאָרף, קאַאַן און רעמקע.

זיי זענען אַלע „דערשאָסען געוואָרען ביים וועלען אַנטלויפען". די דאָזיגע אַלע מעשים זענען אויסגערעכענט אַרויסצורופען שרעק ביי דער אָפּאָזיציע און צו בעווייזען, אַז אַפילו עס זענען שוין פאַרהאַן תפיסה-אורטיילען, איז דער אַרעסטאַנט נישט געשיצט נעגען די בעזונדערע געריכטען און אַז די געגנער פון רעזשים ווערען אָהן רחמנות פערניכטעט ביים קלענסטען פּרוב צ ולייסטען וועלכען עס איז ווידערשטאַנד. דערביי איז אַפילו נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען, צי די אַרעסטירטע און דאַן ערמאָרדעטע האָבען איבערהויפּט געפירט וועלכע עס איז אונלעגאַלע אַרבייט.

מערקווירדיג איז אויך דער גורל פון אַנ׳אַנדערען קרבן פון דער „געסטאַפּאָ", וואָס זיצט אין דער תפיסה אין קאָלומביאַ האַלעס. דאָס איז דער פראַנצויזישער באַראָן ראָבערט פאַבריליס. וועלכער ווערט בעשולדיגט אין דעוויזען-שמוגעל. פאַברילי שטאַמט פון אַ זעהר ווייטער און בערימטער אַריסטאָקראַטישער פראַנצויזישער משפחה. און שוין זייט יאָהרען האָט ער פּראָפּאַגירט די זעלבע אידעען, וואָס די נאַציאָנאַל - סאָציאַליסטען, די ראַסען-לעהרע האָט אין איהם געפינען אַ בעגייסטערטען אָנהענגער. ער האָט אויף אייגענעם חשבון אַרויסגעגעבען אַ סך שריפטען, און ער האָט ערשט נישט לאַנג געגרינדעט אַנ׳אינטערנאַציאָנאַלע ראַסען-ליגע. מיט היטלער׳ן איז ער געקומען אין בעריהרונג, נאָך איידער יענער איז געקומען צו דער מאַכט. ער האָט נישט פערטראָגען פראַנקרייך׳ס דעמאָקראַטישע לופט און האָט בעסער געוואָלט וואוינען אין דעם תפיסה-עהנליכען דייטשלאַנד.

ווי אַזוי עס איז געקומען דערצו, אַז פאַבריליס איז פערלאָזען געוואָרען פון זיינע פריינד און זיך אַריינבעקומען אין די רעדער פון דער ברוינער גערעכטיגקייט, איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען. די אָנקלאַגע געגען איהם איז געבויט געוואָרען אויף זעהר שוואַכע פיס, דאָך איז ער פערמשפט געוואָרן און ווי מען שמועסט, האָט מען איהם זעהר שווער געפייניגט אין כאָלומביאַ-הויז.

פאַבריליס האָט אַפּעלירט און לעגט איצט זיין גאַנצע האָפנונג אויף דעם אַטוט, וואָס ער האָט. ער האָט נעמליך, קוויטונגען פון גרויסע סומען געלד, וואָס ער האָט בשעתו געגעבען היטלער׳ן פאַר דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער בעוועגונג. די דאָזיגע קוויטונגען געפינען זיך איצט אין אויסלאַנד. און בכדי אויסצומיידען אַ קאָמפּראָמיטאַציע דורך זייער פערעפענטליכונג, וועט מען מסתמא קומען צו אַ קאָמפּראָמיס און פאַבריליסן אין דער צווייטער אינסטאַנץ בעפרייען. עס וואָלט דאָך פאַר היטלער׳ן געווען נישט בעקוועם, ווען מען זאָל זיך דערוויסען, אַז ער האָט געפיהרט פּראָפּאַגאַנדע פאַר אויסלענדיש געלד.

אין דעם פיהרער-קרייז רעכענט מען זיך איצט מיט אַ געשעהעניש, וואָס קען האָבען וויכטיגע קאָנסעקווענצען: רודאָלף העס, דער שטעלפערטרעטער פון פיהרער האַלט ביים שטאַרבען. ער געפינט זיך זייט איניגע וואָכען אין אַ סאַנאַטאָריום אין האָהענליכען, וואו היטלער האָט איהם בעזוכט. אין די אינפאָרמירטע קרייזען בעטראַכט מען דעם דאָזיגען בעזוך אַלס אַ געזעגנונגס-וויזיט. העס איז אונהיילבאַר קראַנק אויף לונגען. היטלער וועט דעריבער ווידער פערליר׳ן איינעם פון זיינע נאָהענטסטע מיטאַרבייטער. און דעם פערלוסט וועט היטלער, וועלכער איז לעצטענס זעהר מיסטרויאיש נישט קענען אַזוי לייכט ערזעצען.

צוויי יודישע מעדלער געהאַלפען כאַפּען די קינדער-רויבער אין אַמעריקאַ

די צייטונגען האָבען שוין געמעלדעט, אַז דער הויפּט-שולדיגער אין אוועקרויבען דעם 9-יעהריגען זוהן פון דעם מיליאָנער ווערהעיזער, איז פער׳ משפט געוואָרען צו 45 יאָהר תפיסה. מיר ברענגען דאָ אַ שילדערונג, ווי אַזוי עס איז געכאַפּט געוואָרען די באַנדע קינדער-רויבער.

אין משך פון די עטליכע טעג נאָכדעם ווי דער 9-יעהריגער ווערהעיזער איז בעפרייט געוואָרען דורך די „קידנעפּערס" און עס איז געגאַנגען דאָס געיעג נאָך די רויבער האָט אַמעריקאַ געלעבט ווי אין פיבער. עס וועט נישט זיין איבערטריבען צו זאָגען, אַז גאַנץ אַמעריקאַ, מיט אַלע איהרע מיליאָנען איינוואוינער, האָט זיך אויף אַזאַ אָדער אַנדערען אופן בעטייליגט אין געיעג. די צייטונגען האָבען פערגרעסערט זייער טיראַזש אויף מיליאָנען עקזעמפּלאַרען. די דענערווירונג איז איבערגעגאַנגען פון מענש צו מענש. אַלץ איז אָפּגעטרעטען אויפ׳ן צווייטען פּלאַן. עס איז נישט אַדורך קיין דריי טעג נאָכדעם ווי דאָס קינד איז צוריקגעגעבען געוואָרען ווי אַלע צייטונגען פון הויערסט קאָנצערן האָבען אין אַנ׳ערך 50 שטעט פון אַמעריקאַ פערעפענטליכט אויף 6 צייטונגס-זייטען די נומערען פון די באַנקנאָטען, וואָס זענען געגעבען געוואָרען די רויבער. אַלע קינאָס, טעאַטערס, בענזין-סטאַציעס, אויף די שאָסען, רעסטאָראַנען און אוניווערסאַל מאַגאַזינען אין גאַנצען לאַנד האָבען אַרויסגעהאָנגען די ליסטען אויף אָנגעזעהענע ערטער. אויך דער ראַדיאָ האָט איבער גאַנץ אַמעריקאַ איבערגעגעבען די נומערען פון די באַנקנאָטען. און דאַן האָבען אַ רייה צייטונגען, געזעלשאַפטליכע טוער א. אז. וו. בעשטימט פּרעמיעס 250 און 500 דאָלאַר, פאַר דעם, וואָס וועט ברענגען אין דער פּאָליציי אָדער אין דער רעדאַקציע פון אַ צייטונג איינעם פון די באַנקנאָטען, וואָס האָט פיגורירט אין דער ליסטע.

אָביעקטיוו גענומען האָט זיך געדוכט, אַז די אַקציע וועט נישט געלונגען. געדענקען נומערען פון 40 טויזענט באַנקנאָטען איז פיזיש נישט מעגליך. קיין אַנדערער וועג צו ענטדעקען די נעסט פון די רויבער איז אָבער נישט געווען. אָרגאַניזירטע זוכונגען אין אַזאַ ריזיג לאַנד ווי אַמעריקאַ מיט איהר כיסטעם פון פרייהייט, אָהן פּעסער און מעלדונגס-צוואַנג — זענען אויסערגעוועהנליך קאָמפּליצירט. דערביי דאַרף נאָך בעטאָנט ווערען, אַז די פּאָליציי האָט די רויבער נישט געקענט: עס זענען געווען הונדערטע פערדעכטיגע, אָבער אַלע האָבען זיי זיך אַרויסגעוויזען פאַר נישט ריכטיגע, און געוועהנליך האָבען דאָך אַזעלכע „קידנעפּער" הונדערטער געהילפען און „סימפּאַטיקער" אָדער טעראָריזירטע פערשוינען פון דער אונטערוועלט, וועלכע וועלען שטענדיג זיין בייהילפיג אויב נישט גוטוויליג, איז אונטער׳ן צוואַנג פון רעוואָלווער, אפילו שוין ווייסענדיג ווער די פערברעכער זענען האָט די פּאָליציי אויך נישט שטענדיג די מעגליכקייט זיי צו אַרעסטירען.

עס איז געווען אַ נישט קליינער קאַמף און ווי פּאַראַדאָקסאַל דאָס זאָל נישט קלינגען, די שאַנסען זענען געווען נישט אויף דער זייט פון דער גערעכטיגקייט, נאָר פון די פערברעכער. און די גערעכטיגקייט וואָלט פערשפּילט ווען נישט די פריי־וויליגע מאָביליזאַציע" פון נישט טויזענטער, נאָר מיליאָנען און צעהנדליגער מיליאָנען בירגער פון די פעראייניגטע שטאַטען צו הילף די גערעכטיגקייט-אַגענטען. עס זענען נישט אַדורך קיין פיר טעג, ווי דער הויפּט-רויבער און זיין פרוי זענען שוין געזעסען הינטער די קראַטען און אויפן טיש פון ריכטער פון אויפ־

(ווייטער זעה 10-טע זייט)

א גרוס פון דער האלבער מיליאן יודען, וואס לעבען אין ארגענטינא

אין ניו־יארק ווײלט איצט דער רעדאקטאר און אַרויסגעבער פון „די יודישע צייטונג“, וואס דערשיינט אין בוענאס איירעס פאַר די לעצטע צוואַנציג יאָהר — ה׳ מ. סטאָליאַר.

אין אַ געשפרעך מיט׳ן ה׳ סטאָליאַר וועגען דעם יודישען לעבען אין אַרגענטינאַ האָט ער דערצעהלט:

„קיין סטאַטיסטיק, וואָס זאָל בעשטימען גענוי די צאָהל יודען, וואָס געפינען זיך איצט אין אַרגענטינאַ איז נישטאָ“ — האָט ה׳ סטאָליאַר ערקלערט — „אָבער מיר ווייסען, אַז די צאָהל פון אונזערע יודען איז דריי הונדערט טויזענד, און די צאָהל פון די שפּאַניאָלישע יודען איז אַרום צוויי הונדערט טויזענד. אַ העלפט פון די דריי הונדערט טויזענד פון אונזערע אשכנזישע יודען פון די איראָפּעאישע יודען, הויפּטזעכליך פון רוסלאַנד און פוילען, געפינען זיך אין דער הויפּט שטאָט בוענאָס איירעס, און די אַנדערע העלפט איז צושפּרייט איבער דער גאַנצער גרויס פון לאַנד“.

דאַן האָט ה׳ סטאָליאַר איינגעטיילט די קלאַסען.

די בעשעפטיגונג פון די יודען

אין אַרגענטינאַ, אַ פינף און צוואַנציג טויזענד זענען אַרבייטער, אמת׳ע פּראָלעטאַריער דרייסיג טויזענד זענען קאָלאָניסטען, ס׳הייסט פאַרמערס, און די איבעריגע טייל בעשעפטיגט זיך מיט אַלערליי געשעפטליכע אונטערנעהמונגען. די לעצטע עטליכע יאָהר זענען יודען צוגעשטאַנען צו אַלערליי אינדוסטריעס און צו אַלערליי געשעפטען אין לאַנד.

„קיין מיליאָנערסקער יהודימשער קלאַס יודען, — ערקלערט ה׳ סטאָליאַר — האָבען מיר אין אַרגענטינאַ נישט. די אַזוי גערופענע דייטשע יודען אָדער פון אַנדערע מערב־איראָפּעאישע לענדער זענען גענזעלשאַפטליך פערבונדען מיט אונזערע היימישע יודען.

מיליאָנערסקע יודען זענען דאָ בלויז געצעהלטע, טאַקי אַ פּאָר פאַמיליעס; זיי זענען ווייט פון יודישען לעבען. זיי זענען בעלגישע און פראַנצויזישע יודען. די פאַמיליע דרייפוס, איינע פון די רייכע, קאָנטראָלירט אין אַרגענטינאַ דעם אויפקויף פון תבואה“.

[illegible] ה׳ סטאָליאַר׳ס שילדערונגען פון יעדען יודישען קלאַס און פון דער יודישער אימיגראַציע קיין אַרגענטינאַ, בעקומט זיך פאָלגענדיגע בילד:

די שפּאַניאָלישע יודען

זענען געווען די ערשטע פון דער יודישער אימיגראַציע. צוליב זייער שפּראַך, וואָס איז עהנליך צו שפּאַניש האָבען זיי זיך שנעלער „אַרגענטינירט“ אַזוי צו זאָגען, און זיי פיהרען זייער אייגענעם יודיש־געזעלשאַפטליכען לעבען.

די אימיגראַציע פון אונזערע יודען אין אַרגענטינאַ, וועלכע איז אַלט אַ יאָהר פערציג, האָט זיך אָנגעהויבען גאַנץ אַנדערש ווי אין אַלע אַנדערע לענדער. אין די פּעראייניגטע שטאַטען און קאַנאַדאַ זענען יודען געקומען אַליין, יעדע יודישע פאַמיליע האָט אימיגרירט זעלבסטשטענדיג קיין אַרגענטינאַ איז די יודישע איינוואַנדערונג געווען אַ קאָלעקטיווע. דאָס האָט דער פאָנד פון באַראָן הירש געבראַכט די פיל, פיל יודישע פאַמיליעס צו בעזעצען זיי אין אַרגענטינאַ אויף לאַנד. פון דאַן אָן האָט זיך אָנגעהויבען אַ יודיש לעבען אין אַרגענטינאַ און עד היום זענען פערבליבען

די יודישע קאָלאָניסטען

דער אָנגעזעהענסטער טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג.

די אימיגראַציע פון איינצעלנע יודען, לויט יעדענס פּלאַן און ווילען איז פאַרגעקומען אין די שפּעטערדיגע יאָהרען. דער גרייף פון יודישע אימיגראַנטען אין אַרגענטינאַ האָט זיך אָנגעהויבען נאָך דער וועלט־מלחמה, ספּעציעל נאָך דעם ווי די פּעראייניגטע שטאַטען האָבען פאַקטיש פערמאַכט די טויערען פאַר אימיגראַנטען. פופצעהן טויזענד יודישע נפשות האָבען געגומען אָנקומען יעדעס יאָהר, ביז לעצטענס, ווען אויך אַרגענטינאַ האָט בעשרענקט די אימיגראַציע, אַז בלויז קרובים זאָל מען קאָנען ברענגען, און עס קומען איצט אַריין אַרום דריי טויזענד יודישע אימיגראַנטען אַ יאָהר.

אַזוי האָט זיך איינגעשטעלט און איינגעוואָרצעלט

א ברייט פערצווייגטער יודישער לעבען

אין אַרגענטינאַ, מיט לאַנדסמאַנשאַפטען, צדקה־אַנשטאַלטען, אָרטאָדאָקסען, ראַדיקאַלען, ציוניסטען, ווי אין אַלע אַנדערע לענדער. דער איינציגער אונטערשייד איז, וואָס אין בוענאָס איירעס האָט זיך נישט ענטוויקעלט קיין יודישע געטאָ.

די יודישע בעפעלקערונג איז אין בוענאָס איירעס צושפּרייט איבער דער גאַנצער שטאָט. די יודען פאַסען זיך צו צום אַרגענטינער לעבען, קריגען ליב דאָס לאַנד, און אַזוי ווי די אַרגענטינער זענען גוטמוטיגע מענשען, פערשטאָגט מען זיך זעהר גוט איינע די אַנדערע, און די יודישע אימיגראַנטען האָבען אַ וואַרים געפיהל צו זייער נייער היים.

ביז היטלער איז געוואָרען דער בעל־הבית פון דייטשלאַנד האָבען זיך די יודען געפיהלט זעהר גוט אין אַרגענטינאַ. ס׳איז נישט געווען קיין סימן פון אַנטיסעמיטיזם. מיט דער נאַצישער שטאַרקער פּראָפּאַגאַנדע צווישען דער היבשער דייטשער בעפעלקערונג, וואָס אַרגענטינאַ פערמאָגט, זענען יודען געוואָרען אונרוהיג. עס האָבען זיך בעוויזען פיינדליכקייטען געגען יודען. אָבער בכלל האָט דער היטלעריזם נישט קיין גרויסע ווירקונג אויף די עכטע אַרגענטינער און מען האָפט, אַז דער נאַצישער פּראָפּאַגאַנדאַ־שטורם וועט זיך איינשטילען.

מיט דעם יונגען יודישען דור

מיט די געבוירענע קינדער אין אַרגענטינאַ, איז די זעלבע געשיכטע ווי ביי די יודען אין אַלע איינוואַנדערונגס־לענדער.

די קינדער זענען נישט פרעמד פון יודישען לעבען, אָבער זיי ווערען פערפרעמדט אין דער יודישער שפּראַך.

די אינטעליגענטע יודישע פאַמיליעס זענען בעזאָרגט וועגען דעם, און גרינדען תלמוד־תורות, אַלערליי יודישע שולען, איינצוהאַלטען דעם יונגען דור ביי דער יודישקייט. ס׳איז ווי אַ טראָפּען געגען דעם ים פון אַרגענטינישען לעבען, אָבער יודען קעמפען פאַר זייער גייסטיגער עקזיסטענץ אין דער צוקונפט אַריין.

יאָ, דער אידעאַל פון יודישע עלטערן אין אַרגענטינאַ, איז פּונקט ווי איבעראַל — צו בילדען די קינדער, צו [illegible] זיי אין אוניווערזיטעט, צו האָבען אַ זוהן [illegible]אָקטאָר. אַזוי ווי איבעראַל האָט דער קריז[illegible] אַ חורבן [illegible] די פּראָפעסיעס פ[illegible] און [illegible].

דער [illegible] געע[illegible]אנג פון דער [illegible] קאָלאָניס[illegible] פון ב[illegible]

פאַרמערס, וואָס האָבען זיך אָפּגעריסען פון דער יק״א ־ קאָלאָניזאַציע.

די קינדער פון די קאָלאָניסטען פלעגען אַנטלויפען אין שטאָט, צו שטודירען, צו זוכען נייע גליקען.

דער קריזיס האָט די דאָזיגע פאַרמערשע קינדער צוריק פערטריבען אין די קאָלאָניעס אַריין און זיי אָרדענען זיך איין אַלס פאַרמערס.

דאָס האָט געבראַכט נייע שוועריגקייטען פאַר די קאָלאָניעס: ווען די קינדער האָבען חתונה, מוזען זיי האָבען ערד צו פיהרען זייער אייגענעם לעבען, און די ערד, וואָס איז דאָ, איז נישט גענוג; ווען די פאַמיליעס פערמעהרען זיך.

די וועטערן זענען קאַפּריזנע; עס קומען אָפט היישעריקען. ערד פאַר די נייע פאַמיליעס איז נישטאָ, און דאָס איז איצט דאָס שווערסטע פּראָבלעם פאַר די יודישע קאָלאָניסטען.

ווען אַלעס געהט גוט: אויף די פעלדער איז געראָטען. איז דאָ גענוג תבואה פאַר אַלעמען. ווען עס קומט אָבער אַ האָגעל, אַ שטורעם, אַ היישעריק, אַ טריקעניש, דאַן איז דאָ װעניג שפּייז און מען זוכט עצות ווי צו קריגען נייע שטיקער לאַנד.

די דאָזיגע זאָרגען האָבען ענטוויקעלט ביי די יודישע קאָלאָניסטען אַ חשק צו קאָאָפּעראַטיווע אונטערנעהמונגען. קאָאָפּעראַציע פערשפּרייט זיך און עס ווייזט זיך, אַרויס פאַר אַנ׳ערפאָלג.

די סאָציאַליסטישע בעוועגונג מאַכט גרויס פאָרטשריט אין אַרגענטינאַ. איבערהויפּט אין דער הויפּט־שטאָט בוענאָס איירעס. אין בוענאָס איירעס האָבען די סאָציאַליסטען שוין אַ מאַיאָריטעט שטימען. דער מער פון בוענאָס איירעס ווערט אָבער לויט דער קאָנסטיטוציע בעשטימט פון דער צענטראַלער רעגירונג, און דעריבער, כאָטש סאָציאַליסטען האָבען אַ מאַיאָריטעט, קענען זיי נישט וועהלען זייער אייגענעם מער.

אין ציעכאצינעק

איז צו בעקומען טעגליך דאס

נייע

פאלקסבלאט

ביי ש. סוכעצקי.

מאגדא לופעסקו

געליבטע פון רומענישען קעניג

(די געשיכטע דערצעהלט מאגדא׳ס מומע)

— 4 —

פריידע איז נאָך דאַן געווען אַ יונגע פרוי, אָבער זי איז פון צרות נישט געווען צו דערקענען, אַזוי פערענדערט איז זי געוואָרען.

מיט יאָהרען שפּעטער איז פריידע׳ס מאַן געשטאָרבען, איז זי צוריקגעקומען וואוינען מיט איהרע עלטערן, אַ גרויע, אַ מידע, אַנ׳ענטוישטע, אַז ס׳האָט אַ שטיין געקענט ריהרען.

גאָלדע, די דריטע טאָכטער, האָט חתונה געהאַט, און אויף איהר גראָד האָט מען געמיינט, אַז זי וועט זיין גליקליך. זי האָט חתונה געהאַט פאַר אַ מעזבישער בחור, וואָס האָט געשטאַמט פון אַ גרויסען יחוס, און אַ חוץ דעם, האָט ער פערמאָגט אַ סך געלד.

נאָך דער חתונה האָבען איהם זיינע עלטערן אָפּגעגעבען אַ נייע הויז מיט מעבעל, מיט ציהרונג, מיט אַלדעם גוטען, אָבער קיין צירינג קענען קיין מענשען נישט גליקליך מאַכען.

גאָלדע האָט אין איהר האַרצען געטראָגען אַ גרויסע וואונד, וואָס זי האָט עס אַפילו איהרע טאַטע־מאַמע נישט געקענט פערטרויען.

איהר מאַן איז געווען אַנ׳אַנדרוגינוס (אַ מאַן וואָס איז אַ חודש אַ זכר און אַ חודש אַ נקבה), און זי האָט מיט איהם נישט געקענט וואוינען. אין דער ערשטער צייט האָט זי נאָך געליטען, ווייל זי האָט איהר טאַטע־מאַמע, וואָס האָבען שוין אַזוי אויך געהאַט גענוג צרות, נישט געוואָלט נאָך מצער זיין, אָבער דער סוף איז געווען אַז גאָלדע האָט זיך גע׳גט מיט איהר מאַן און דער רב האָט איהר צוגעפּסקנט אַ פּאָר טויזענד קערבלעך, וואָס איהר מאַן זאָל איהר בעצאָהלען פערפאַר, וואָס ער האָט עס איהר נישט אויסגעזאָגט פריהער.

אָבער גאָלדע׳ס עלטערן האָבען איהר נישט [illegible] נעמען קיין געלד פון איהר גע׳גט׳ען [illegible] „אַ געשלאָגענעם דאַרף מען צוויי מאָל [illegible] שלאָגען“, און עס איז אויף איהם אַזוי [illegible] אַ גאָטס רחמנות, פאַרוואָס־ושע זאָל ער נאָך צאָהלען שטראָף, האָט ר׳ נחמן שוין אויך זיין טאָכטער די גרושה אריינגענומען צו זיך אין הויז אַריין און אַלע צוזאַמען האָבען זיך שוין [illegible] עס איז געמוטשעט.

און קעניע, די פערטע טאָכטער, האָט שוין אויך חתונה געהאַט, און מיט איהר איז אויך געשען גרויסע צרות, און צווייענדיגע דערצו.

[illegible] האָט זי חתונה געהאַט מיט אַ מאַן פון אַנ׳אַנדער לאַנד, פון רומעניע, און זי האָט זיך בעדאַרפט צושיידען פון איהרע עלטערן און אוועקפאָהרען פון זיי איבער אַ גרעניץ.

אָבער דאָס אַליין וואָלט נאָך נישט געווען אַזאַ אומגליק. עס שטעהט דאָך געשריבען אין דער תורה, אַז ווען אַ יודישע טאָכטער האָט חתונה דאַרף זי פערלאָזען איהר טאַטען מיט איהר מאַמען, און אויב מ׳בעדאַרף, אויך איהר לאַנד און אוועקגעהן מיט איהר מאַן, און נאָך מיט אַזאַ מאַן ווי קעניע׳ס מאַן איז געווען.

ער איז געווען אַ יונגער רב און באַלד נאָכ׳ן חתונה האָבען מיט קעניע, האָט ער אין דעם שטעטעלע טעמעלאַי (עטליכע דרייסיג ווייאָרסט פון בוקאַרעשט) געקראָגען אַ חזקה אויף רבנות און מען האָט פון איהם אין יענעם שטעטעלע געהאַלטען אַן עולם־ומלואו.

קעניע איז געוואָרען אַ רבי׳צין און זי האָט אין שטעטעל געקראָגען גרויס כבוד און איהרע עלטערן האָבען פון איהר געהאַט אַ סך נחת.

אוודאי וואָלטען זיי בעסער געוואָלט, אַז זיי זאָלען מיט זייערע אייגענע אויגען זעהען זייער טאָכטער׳ס גליק, און נישט פון דערווייטען, אָבער זיי האָבען זיך אַליין געטרייסט דערמיט, וואָס עס איז בעסער גוטס פונדערווייטען, איידער, גאָט בעהיט, שלעכטס פון דער נאָהענט.

איז דאָך שוין, דאַכט זיך, גוט?

ווערט קעניע׳ס מאַן, דער יונגער רב, קראַנק אויף אַ טיפוס, און נאָך לאַנגע וואָכען אָפּליגען צו בעט, שטאַרבט ער.

אָבער קעניע איז לאַנג נאָך איהר מאַנ׳ס טויט נישט געבליבען קיין אַלמנה, און זי האָט חתונה געהאַט פאַר איהר מאַנ׳ס אַ ברודער, וועלכער האָט איהר לויט׳ן יודישען דין בעדאַרפט צו געבען חליצה אויב ער זאָל מיט איהר נישט געוואָלט חתונה האָבען.

אמת טאַקע, אַז קעניע׳ס צווייטער מאַן איז נישט געווען אַזאַ אבן טוב ווי זיין יונגערער ברודער, דער רב, אָבער ער איז אויך נישט געווען קיין פּראָסטאַק. ער האָט געקענט גוט לערנען און ער איז געווען, ווי מען זאָגט אַ ווערטעל: „אי צו גאָט, אי צו לייט“ און ער האָט אויך געקענט טון מסחרים פון וואָס ער האָט טאַקע פאַר זיין ווייב געמאַכט אַ גאָלדען לעבען.

קעניע׳ס מאַן האָט אין טעמעלאַי געהאַט אַ גרויסע ציגעלניע (וואו מען מאַכט ציגעל) און זיין פערמעגען איז וואָס אַמאָל מעהר און גרע־

[illegible] שוועסטע[illegible] בלוטען [illegible] קיין מינוט [illegible] געטאַנצט, [illegible] אַרומגעלאָפען ווי [illegible] ציג, וואָס מיט דעם נאָמען האָבען זי [illegible] עלטערן טאַקע גערופען.

וואָס פאַראַ צרות [illegible] הויז ביי ר׳ נחמ׳ן עס זענען נישט געווען, [illegible] די דערשלאָגען איהר טאַטע מאַמע זענען נישט אַרומגעגאַנגען, אָבער איטקע איז אַלץ געווען די שטיפערקע, די „ווילדע ציג“ וואָס פלעגט לעבעדיג מאַכען דאָס גאַנצע הויז.

און איצטער, ווען אַלע איהרע שוועסטער זענען שוין געווען פערהייראַט, איז שוין איטקע אויך געשטאַנען אין שדוכים.

איטקע האָט נישט בעדאַרפט וואַרטען, אַז שדכנים זאָלען איהר ברענגען חתנים, ווייל אַלע בחורים פון שטעטעל האָבען אהר אָפּגעהיטען די טריט. אָבער פאַר איהר זענען נישט געווען גוט די בחורים פון איהר שטעטעל, איטקען האָט עפּעס געצויגען צו גאָר אַנ׳אַנדער מין חתן.

איטקע האָט געלייענט ביכלעך, און זי האָט אין זיך איינגעזאַפּט די אַלע ראָמאַנטישע זיסע ווערטער, וואָס זי האָט אין די ביכלעך געלייענט וועגען חתנים.

זי איטקע, האָט נישט געוואָלט חתונה האָבען מיט גלאָט אַזוי אַ חתן, וועמען אַ שדכן וועט איהר ברענגען אין הויז אַריין, אַז ער זאָל איהר אָנקוקען...

ניין, נישט אויף אַזאַ חתן האָט איטקע געהאָפט, נאָר זי האָט געהאָפט אויף איינעם אין וועמען זי זאָל זיך פערליבען, און ער אין איהר, אַזוי ווי אין די מעשה־ביכלעך...

און ווי מען נעמט זיך פאַר, אַזוי העלפט גאָט! האָט שפּעטער איטקע זיך טאַקע פערליבט אין אַזאַ איינעם, און זי איז טאַקע מיט איהם געווען גליקליך אַ שטיקעל צייט, אָבער איהר גליק האָט זי טייער געקאָסט.

ערשטענס, האָט עס איהר געקאָסט איהרע עלטערנס לעבען, צווייטענס, אַ שטיק פון איהר אייגען לעבען...

אָבער לאָמיר נישט כאַפּען און דערצעהלען די געשיכטע כסדר.

קעניען, איטקע׳ס עלטערע שוועסטער, וואָס האָט געוואוינט אין טעמעלאַי, איז געגאַנגען זעהר גוט. ערשטענס איז זי געווען אַ נגידית׳טע און האָט געהאַלטען דינסטען מיט משרתים. צווייטענס, האָט זי געהאַט אַ מאַן, וועמען זי האָט זעהר ליב

[illegible]האָט, און דריטענס, האָט זי מיט איהר [illegible] [illegible]ין געהאַט אַזוי זעהר שעהנע קינדערלעך. אָבער [illegible]ין זאַך איז געווען וואָס האָט קעניע׳ן פערשטערט [illegible]ייטס איהר גליק: די בענקעניש אַהיים צו איהרע [illegible]לטערן.

אַזוי פיל יאָהרען האָט זי אָפּגעלעבט ביי זיך [illegible] שטעטעל צוזאַמען מיט איהרע עלטערן, מיט [illegible]רע שוועסטער, מיט איהרע חבר׳טעס, און [illegible]וצים איז זי פערוואָרפען געוואָרען אין אַ פרעמד [illegible]אַנד צווישען פרעמדע מענשען, מיט אַ פרעמדער שפּראַך, האָט קעניע דערפאַר זעהר געבענקט אַהיים. און זי פלעגט זעהר אָפט קומען צו איהרע עלטערען צוגאַסט אין שטעטעל אַריין, און אַ סך מאָל פלעגען איהרע שוועסטער קומען צו איהר צו גאַסט.

אָבער מיט יאָהרען שפּעטער, ווען איהרע צוויי עלטערע שוועסטערן, פריידע מיט גאָלדען, האָבען נאָך אַמאָל חתונה געהאַט און זענען געוואָרען באַלעבאָסטעס פאַר זיך אַליין, און האָבען שוין נישט געקענט אַזוי אָפט פאָהרען צו איהר איז נאָר געווען איין איטקע, וואָס פלעגט ממש איבערליגען אין טעמעלאַי, ביי איהר שוועסטער, ביי קעניען.

און טעמעלאַי איז געווען פאַר איטקעס ראָמאַנטישער נשמה, ווי אָפּגעמאָסטען.

דאָס שטעטעלע איז געלעגען אין אַ טאָל און האָט פערחלומ׳ט געדרימעלט. אַרום און אַרום דעם שטעטעל זענען געשטאַנען הויכע בערג און האָבען ווי ריזיגע שומרים געהיט דאָס שטעטעל עס זאָל איהר קיין בייז נישט געשעהן. אויף איין זייט שטעטעל איז געווען אַ וועלדעל מיט ליפּעס און טאָפּאָליעס, וואָס האָבען אויסגעזעהן, ווי עמיצער וואָלט זיי אָפּגעפאַרבט אין אַלערליי פאַרבען ווי לבנ׳ס שאָף, וואָס זענען געווען געפלעקטע עקודים, נקודים וברודים.

פון דער צווייטער זייט שטעטעל האָט זיך געשלענגעלט אַ טייך און פאַזע דעם טייך איז געווען די „טאַלעקע“ וואו ס׳האָבען זיך געפּאַשעט טשערעדעס שאָף.

גאַנצע טעג פלעגט זיך אין טעמעלאַי הערען דאָס שפּילען פון דעם פאַסטוכ׳ס פייפעל, זיין שפּילען פלעגט זיך צוגעהן אין אַ ווידער־קול, וואָס האָט אָפּגעענטפערט פון יענער זייט טייך, און אַז איטקע האָט דאָס אַלעס געזעהן און געהערט, האָט דאָס אויפגעוואַכט ביי איהר אין האַרצען אַזאַ בענקשאַפט, אַז זי האָט עס נישט געקענט איבערטראָגען.

איטקע פלעגט אַ סך מאָל אַרויסגעהן מיט אַ ביכעל אין האַנד און מיט איהר שוועסטערס קינד אויף יענער זייט שטעטעל, וואו דער פאַסטוך האָט געשפּילט און זי פלעגט אָפּזיצען גאַנצע שעה׳ען און זיך צוהערען צום פאַסטוכ׳ס „דאָינע“ (אַ רומעניש פאָלקס־ליד), וואָס האָט זיך געגאָסען ווי ווין אין איהר האַרץ אַריין און פלעגט זי פערשכורען, אַז דער קאָפּ ביי איהר האָט זיך אַזש געדרעהט...

(ווייטער מאָרגען)

האַנדוועריי און האַנדעל

אויף דער וואָך

צו וואָס שטרעבט דער האַנדעל?

האַנדעלס אונטערנעהמונגען געהערען צו די געביטען פון ווירטשאַפטליכען לעבען, די פאָרמען פון וועלכע עס האָבען אָנגעהאַלטען לענגערע צייטען, אָהן וועלכע ס׳איז רעוואָלוציאָנערע ענדערונגען. דער טיפּ פון די קליינע אינדיווידועלע געוועלבלעך, וועלכע האַלטען פערשידענע סחורות, צי אַפילו אַזעלכע קרעמלעך וואָס האָבען ספּעציעלע סחורות איז נאָך געגוג פערשפּרייט אַפילו אין אַזעלכע לענדער וואו די ווירטשאַפט איז זעהר שטאַרק פונאַנדערגעבויט.

ערשט לסוף פון פערגאַנגענעם יאָהרהונדערט ענטשטעהען גרויסע וואַרען־הייזער וועלכע זעננען בכח צו בעפרידיגען אַלע געברויכען פון די קויפער, א,יבערשיקונגס־הייזער, וועלכע שיקען דורך עדר פּאָסט פונאַנדער אַלערליי בעשטעלונגען און עהנליכע אונטערנעהמונגען וועלכע אָפּערירען מיט גרעסערע קאַפּיטאַלען.

די דאָזיגע טיפּען האָבען ארויסגעשטויסען אין די לענדער, אין וועלכע זיי זענען ענטשטאַנען דעם אינדיווידועלען סוחר, ווייל זיי האָבען געקענט פערקויפען אויף אַזעלכע פּרייזען און געבען אַזעלכע בעדינגונגען, אויף וואָס א קליינער אונטערנעהמער האָט זיך נישט געקענט ערלויבען.

ס׳האָט זיך זיי נישט געקענט אקעגענשטעלען א קליינער סוחר וועלכער מוז צוליב די קליינע אומזאַצען איינקויפען סחורה ביים הורדטאָווניק און צאָהלען העכערע פּרייזען.

ס׳איז דעריבער נישט קיין וואונדער וואָס אין אַזעלכע לענדער ווי אמעריקע, און דייטשלאַנד וואו דער סיסטעם פון וואַרען־הייזער איז געווען אַמשטאַרקסטען ענטוויקעלט, האָט דאָס געבראַכט דערצו, אַז דער געוועלבער איז ארויסגעשטויסען געוואָרען [illegible] פּאָזיציע, און ער האָט געמוזט זוכען אַנ׳אַנדערן וועג, מ׳האָט זיך געווענדעט צו דער מ[illegible] אַנווייזענדיג אויף דעם אינטערעס פון דערהאַ[illegible] דעם טיפּ פון אונאָפּהענגיגען סוחרים שטאַנד.

די פיינדליכע שטעלונג פון היטלעריזם און די[illegible] שטיי[illegible]ונג פון די וואַרען־הייזער אין אמעריקע הא[illegible] זייער מקור. פערשטעהט זיך אז די מלוכה־אַ[illegible] מענץ האָט נישט געקענט דערשטיקען דעם [illegible] שאַפטליכען פּאָרטשריט, ווייל טראָץ אַלע שווע[illegible] טען האָבען זיך די וואַרען־הייזער אין די לעצט[illegible] יאָהר שטאַרק ענטוויקעלט, און זענען געהאַמעוו[illegible] געוואָרען נאָר דורכן קריזיס.

אַנ׳אַנדערע שוץ־פאָרם איז געווען די אָרגאַניזאַציע פון סוחרישע קאָאָפּעראַטיוון, אין זיי האָט דאָס סוחרטום געפינען נישט נאָר א ווירקזאַם מיטעל זיך אַקעגענצושטעלען די גרויסע אונטערנעהמונגען נאָר אַפילו אויך איבערצוגעהן צו אָפענזיווע, דורך די קאָאָפּעראַטיוון האָט דער קליינער סוחר בעקומען דיזעלבע איינקויפס, קרעדיט און רעקלאַמע בעדינגונגען ווי די גרויסע אונטערנעהמונגען. די דאָזיגע קאָאָפּעראַטיוון האָבען זיך זעהר שטאַרק ענטוויקעלט אין אמעריקע, ס׳זענען דאָרט פאַראַן אַזעלכע קאָאָפּעראַטיוון וועלכע צעהלען 60 טויזענד מיטגלידער קלענערע און גרעסערע געוועלבער.

דאָס איז די זאַכלאַגע אין די מלוכות וואָס שטעהען אויף די העכסטע ווירטשאַפטליכע מדרגות, די קאָנצענטראַציע דאָס שאַפען זיך פון אונגעוויערע האַנדעלס קאָלאָסען און די אָראַניזאַציע פון קליינע אונטערנעהמונגען פון דער אַנדער זייט איז דער ציי־כען פון מאָדערנעם האַנדעל, קיין פּוילען האָט דער דאָזיגער פּראָצעס נאָך נישט דערגרייכט, אָבער סוף כל סוף וועט ער מוזען דערגרייכען. דאָס סוחרטום מוז אָבער בעצייטענס געניסען פון דער לעהרע אין אויסלאַנד, בעזונדערס אין אַזאַ שווערען מאָמענט ווי איצט.

ס. ג.

צענטראַלער יוד. האַנדווערקער־פערבאַנד און כאַלופּניקעס

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט די דעפּיניציע פון מיניסטעריום פון 13 יוני וועגען דעם ווי אַזוי צו דעפינירען דעם בעגריף כאַלופּניק געבראַכט דערצו, אַז צעהנדליגער טויזענדער יודישע כאַלופּניקעס, וועלכע האָבען ביי זיך בעשעפטיגט אַרבייטער, זאָלען אינגאַנצען רואינירט ווערען, ווייל מ׳פאָדערט ביי די דאָזיגע כאַלופּניקעס אַרויסצונעהמען אַ האַנדווערקער־קאַרטע.

די פעראָרדנונג פון מיניסטעריום האָט, פערשטעהט זיך, געמאַכט אַ גרויסען רושם אין אַלע האַנדווערקער־קרייזען און גאַנץ בעזונדערס, דירעקט ביי די פעראינטערעסירטע כאַלופּניקעס, וועלכע זענען געבליבען הענגען צווישען הימעל און ערד, אָפּהענגיג, איבערראַשט פון דער געשאַפענער לאַגע.

ס׳וואָלט כדאי געווען זיך אָפּצושטעלען דערויף וואָסערע שטימען ס׳האָבען זיך געהערט וועגען דער דאָזיגער פראַגע אויף דער שטורמישער זיצונג פון צענטראַל־קאָמיטעט פון האַנדווערקער־פערבאַנד, וועלכע איז ערשט נישט לאַנג פאָרגעקומען. ס׳וואָלט כדאי געווען צו וויסען די שטעלונג פון דעם דאָזיגען צענטראַל – קאָמיטעט צו דער דאָזיגער אָנגעוועהטאָגטער פראַגע. מיר ווילען אָבער נישט אין איצטיגען מאָמענט די דאָזיגע פראַגע בעריהרען, ווייל קיין ענטגילטיגע שטעלונג אין דער פראַגע איז נאָך נישט פערהאַן מצד דעם צענטראַלען יודישען האַנדווערקער־פערבאַנד. די שטימונג איז אָבער אויף דער זיצונג געווען אַזעלכע אַז מ׳קען זי נישט האַלטען פאַר בעפרידיגענד, נאָכמעהר דערפאַר, ווייל אונזערע „פריינד“, די גאַנצע אַנטיסעמיטישע פרעסע האָט דוקא שוין יאָ אָנגענומען אַ שטעלונג צו דער דאָזיגער פראַגע. די שטעלונג איז אַזעלכע, אַז דאָס געזעץ איז צו מילד פאַר די כאַלופּניקעס און דער גערעכטער „קוריער לודזקי“ שרייבענדיג וועגען דער אַרויסגעגעבענער פעראָרדנונג, ענדיגט דעם אַרטיקעל אויף פאָלגענדען אופן:

— ס׳איז ליידער אַנ׳אונשטרייטבאַרער פאַקט, אַז דער עפעקט פון דער דאָזיגער פעראָרדנונג וועט ברענגען צו דער ווייטערדיגער פעראָרימונג פון האַנדווערק און צו דער פערקלענערונג פון זייער׳ע רייהען. פון 13 יוני אָן, זייט ס׳איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ פעראָרדנונג, וואָס יעדע אַקציע געגען אַלערליי פּושערס איז אינגאַנצען צוועקלאָז. קיין פּושערס וועלען נישט זיין, ווייל ס׳וועט זיין דער „הער הויז־אינדוסטריעלער“, דער „הער פאָלקס־אינדוסטריעלער“ און דער „הער כאַלופּניק“.

דער „קוריער לודזקי“ שרייבט ווייטער: „איין טרייסט האָבען מיר באַר, אַז די דאָזיגע פעראָרדנונג, וועט נישט אָפּגעבען קיין לעבענס־עקזאַמען און איהר עקזיסטענץ וועט כסדר אָנגעגריפען ווערען צוגלייך דורך די האַנדווערקער און דורך די כאַלופּניקעס אַליין“.

ביי אַזאַ שטעלונג פון דער אַנטיקעמיטישער פרעסע, וואָלט שוין געווען כדאי אַז די שטעלונג פון דער העכסטער יודישער האַנדווערקער־אינסטאַנץ אין פּוילען זאָל אין דער כאַלופּניקעס־פראַגע זיין אַ קלאָהרע און דעצידירטע.

מ׳קען נאָך געניסען פון דער שטייער־אַמנעסטיע און מאָראַטאָריום

בימעם דאַרפען אָפּגעגעבען ווערען ביז׳ן 15. יולי

דאָס פינאַנץ מיניסטעריום האָט די טעג צוגעשיקט א צירקולאַר צו אַלע שטייער אַמטען, אַז עס ווערט פּראָלאָנגירט דער טערמין אויף צו קאָנען געניסען פון דער מיניסטעריאַלער פעראָרדנונג וועגען דער שטייער אַמנעסטיע און מאָראַטאָריום.

דער טערמין איז פּראָלאָנגירט געוואָרען ביזן 15טען יולי.

ביז דעם טאָג דאַרף מען [illegible]צוצאָלען אין שטייער־אַמט די געהעריגע סומע, [illegible]מען זאָל האָבען רעכט צו געניס[illegible] פון דער אַ[illegible] און מאָראַטאָריום, א [illegible]וז מען ש[illegible] נאָך צעהן פּראָצ[illegible] [illegible]ערלעג[illegible]יסער דעם מוז [illegible] יולי [illegible] צו דער [illegible] די שטייער [illegible] [illegible]רען דעם [illegible] מאָראַטאָ[illegible] ריום בעקומט מען נישט אויטאָמאַטיש, ווי דאָס איז געווען פאַר די, וואָס האָבען צוגעצאָהלט פאַרן 1־טען יוני, נאָר מען וועט זיין אָפּהענגיג ווי אַזוי דער שטייער אַמט וועט דעצידירען וועגען דער ביטע.

יעדענפאַלס איז דאָס וויכטיג אז יעדער וואָס איז שולדיג אַלטע שטייערען זאָל וויסען אַז ביזן 15טען יולי קאָן ער נאָך עפּעס סאַוויפטון, כדי צו געניסען פון דער אַמנעסטיע.

מיר חזר׳ן איבער די בעדינגונגען.

די אַלע וואָס זענען אין 1טען אַפּריל 1935 שולדיג געווען פאַרן שטייער מעהר ווי מען איז שולדיג געווען אין 1טען אַפּריל 1933, דאַרפען ביזן 15טען יולי צוצאָהלען די דיפערענץ.

צוווייטענס דאַרף מען ביזן 15טען יולי צוצאָהלען אַזאַ סומע כדי דאָס איינגעצאָהלטע געלד פון 1טען יולי 1934 ביזן 15טען יולי 1935 זאָל בעטרעפען אַזוי פיל ווי עס האָט בעטראָפען דער שטייער, אויף וועלכען מען האָט בעקומען א צאָהלונגס נאַקאַז אין דער צייט צווישען 1טען אַפּריל 1934 ביזן 31טען מערץ 1935.

אויב מען ערפילט די ביידע בעדינגונגען ווערט אַנולירט א העלפט פון די שטייערען, אויף וועלכע מען האָט בעקומען צאָהלונגס נאַקאַזען פאַרן 1טען אַפּריל 1933. די אַנדערע העלפט ווערט איינגעשטעלט אויף דריי יאָהר. און דער שטייער אויף וועלכען מען האָט בעקומען א נאַקאַז פון 1טען אַפּריל 1933 ביזן 1טען אַפּריל 1934, ווערט אויך פּראָלאָנגירט.

פון די פּראָלאָנגירטע שטייערען בעקומט מען באַניפיקאַציעס אויב מען צאָהלט די נייע שטייערען אָהן עקזעקוציעס.

דאָס אַלץ איז נישט חל אויף אַזעלכע וועלכע מען האָט אין די לעצטע צוויי יאָהר נישט געשטעלט קיין שטייערען.

[illegible]בן דאָס רעכט צו פערקלענערן דעם ריטשאַלט

צירקולאַר פון פינאַנץ־מיניסטעריום

[illegible]ען דער־ [illegible]ען אין [illegible] רשימה [illegible]ר לאָדזער [illegible] [illegible] [illegible]ד. י. ל.ד.פ. [illegible] צירקו[illegible] [illegible] האָט [illegible]ניסטעריום בע־פולמעכטיגט די שטייער־אַמטען צו פערקלענערען דעם אומזאַץ־שטייער אין פאָרם פון ריטשאַלט אין די פאַלען, ווען ס׳וועט פעסטגעשטעלט ווערען, אַז דער אומזאַץ איז איצט אַ קלענערער. די אַלע וואָס ווילען געניסען פון דעם דערמאָנטען אָקולניק דאַרפען ביז׳ן 15 ד. ח. אַריינטראָגען אין די בעטרעפענדע שטייער־אַמטען ספּעציעלע ביטעס.

אין זעלבען צירקולאַר איז אויך אויפגעקלערט געוואָרען, אַז פון די מאָראַטאָריום־הנהות געניסען אויך די אַלע, וואָס האָבען זיך איבערגעצויגען אין שטח פון אַ צווייטען שטייער־אַמט, ווי אויך די, וואָס האָבען א יבערגענומען אונטערנעהמונגען פון פריערדיגע אייגענטימער וואָס איז שולדיג געבליבען אַלטע שטייערען.

אָפּגעלע[illegible]ט דעם טערמין פון מאַכען נייע אינוועסטיציעס

אין די פלייש און וואורשט־געשעפטען

ווי בעקאַנט האָט זיך דעם 30. יוני געענדיגט דער טערמין פון צופּאַסען די פלייש און וואורשט געשעפטען צו דער פעראָרדנונג וועגען דער אויפזיכט איבער פלייש און פלייש אויסאַרבייטונגען.

די פעראָרדנונג פערלאַנגט אדורכצופיהרען א רייע קאָסטבאַרע אינוועסטיציעס אין די דערמאָהנטע לאָקאַלען, אין צוזאַמענהאַנג מיט די שווערע עקאָנאָמישע בעדינגונגען האָט די האַנדווערקער קאַמער שוין פון לאַנג אָנגעהויבען צו אינטערווענירען וועגען אָפּלעגען דעם ענטגילטיגען טערמין פון אויספיהרען די דאָזיגע אינוועסטיציעס. די דאָזיגע אינטערווענץ איז אונטערשטיצט געוואָרען דורך דעם פערבאַנד פון די האַנדווערקער קאַמערען.

איצט האָט דער מיניסטער פאַר סאָציאַלער שוץ, פּאַטשאַרקאָווסקי מסכים געווען אז דער ענטגילטיגער טערמין פון אדורכפיהרען די קאָסטבאַרע אינוועסטיציעס זאָל אָפּגעלעגט ווערען ביזן 30טען יוני 1936.

די אָפיציעלע פעראָרדנונג וועגען דעם וועט ערשיינען אין די ערשטע טעג פון חודש יולי.

דאַנינע און הכנסה־שטייער

האַנדווערקער דאַרפען אויפמערקזאַם לייענען די „נאַקאַזען“

די שטייער אַמטען צושיקען שוין די נאַקאַזען אויף „דאַנינא מאיאַנטקאָווע“. די דאַנינא איז צאָהל באַר ביזן 30טען ד.ח.

יעדער וואָס האָט צו צאָהלען די דאַנינע האָט רעכט במשך פון 30 טעג אָפּצוגעבען א רעקורס וועגען פערקלענערען די דאַנינא, אָדער אויסשטרייכען אויב מען האַלט אז מען איז בעפרייט פון דעם שטייער. פון דער דאַנינא זענען בעפרייט אַזעלכע וואָס זייער אומזאַץ אין יאָהר 1933 איז לויט דער שאַצונג געווען קלענער פון צוואַנציג טויזענד זל. אָדער זייער ריטשאַלט איז קלענער פון 27 טויזענד זל. א יאָהר, ווי אויך די, וואָס האָבען אין יאָהר 1935 נישט אויסגעקויפט קיין פּאַטענט.

יעדער סוחר וואָס בעקומט איצט א צאָהלונגס נאַקאַז אויף הכנסה שטייער מוז אַכטונג געבען צי מען רעכענט איהם נישט מעהר ווי איינס פּראָצענט און האַנדווערקער פאַרן יאָהר 1934, 1,75 פּראָצענט און די זאַליטשקעס אויפן יאָהר 1935 לויט אַנדער טהאַלבען פּראָצענט.

אַ גרויסער כאַלופּניקעס־מיטינג

אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן איינפיהרען אין לעבען דאָס נייע כאַלופּניקעס־געזעץ, אָרדענט איין דער מענער־מאַגאַזין־פעראיין אין לאָדז דעם נאָהענטסטען מיטוואָך אַ גרויסען מיטינג פון כאַלופּניקעס, אויף וועלכען עס וועלען אַרומגערעדט ווערען אַלע פראַגען, וואָס האָבען אַ שייכות צו נייעם געזעץ. אויף דעם מיטינג וועט אויך בעהאַנדעלט ווערען די איצטיגע לאַגע אין מענער־מאַגאַזין־פאַך.

דער מיטינג האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס צווישען די כאַלופּניקעס.

לאָדזער טאַרג־ און מאַרק־פאַהרער

בעטראַכטען זייער שווערע לאַגע

זונטאָג איז פאָרגעקומען אַ גרויסע בעריכט־פערזאַמלונג פון די לאָדזער טאַרג־ און מאַרק־פאַהרער.

די פערזאַמלונג עפענט דער פרעזעס ה׳ מענדיל מינץ, וועלכער ווייזט אָן אויף דער גרויסער טעטיגקייט, וואָס דער פעראיין האָט געפיהרט אין פערלויף פון 6 חדשים.

דאַן גיט אָפּ אַ גענויען קאַסע־בעריכט ה׳ משה באַמשטיק און ווייזט אָן, אַז קיין בראַנזשע אין לאָדז האָט נישט איבערגעלעבט אַזאַ קריטישע לאַגע ווי די לאָדזער טאַרג־ און מאַרק־פאַהרער.

אַ דאַנק דער גרויסער מיה פון דער פערוואַלטונג איז געשאַפען געוואָרען אַ געגענזייטיגע הילפס־קאַסע פאַר די מיטגלידער, וועלכע גיט אַרויס הלוואות פון 50 ביז 100 זל. אָהן פּראָצענט.

אין דער דיסקוסיע בעטייליגען זיך פאָלגענדע רעדנער: גייסט, זאַקהיים, ליבערמאַן, גרינער, מערינע, ווינטער, שערמאַן, בידערמאַן, פליישער, מאַטוי און גאַסטמאַן.

די רעדנער ווייזען אָן אין וואָס פאַראַ געפעהרליכער לאַגע די טאַרג־ און מאַרק־פאַהרער געפינען זיך און עס איז דער הייליגסטער חוב אַז אַלע טאַרג־ און מאַרק־פאַהרער זאָלען זיך פעראייניגען און געהען האַנד ביי האַנד צו דער גרויסער אַרבייט. דערמיט וועט קענען געלינדערט ווערען די נויט אין דער בראַנזשע.

די פערזאַמלונג נעמט אָן אַ בעשלוס זיך צו ווענדען צום ראַטמאַן ה׳ כאַרי, אַז ער זאָל איבערטרעווענירען אין דער האַנדעלס־קאַמער, אַז דער פּאַטענט זאָל נישט מעהר קאָסטען פאַר דעם לאָדזער טאַרג־ און מאַרק־פאַהרער ווי 10 זל. ווייל דער יעהרליכער אומזאַץ פון דעם טאַרג־ און מאַרק־פאַהרער שטייגט נישט איבער 2000 זל

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

ניי'ער פאלקסבלאט

דינסטאג, 2 א' תמוז תרצה

יולי
זון-אויפגאנג 3.19
זון-אונטערגאנג 8.—

זעהר א שלעכטער סעזאן
אין דער גאלאנטעריע אינדוסטריע

(אג) דער זומער-סעזאָן אין האַנדעל און גאַלאַנטעריע אינדוסטריע ענדיגט זיך איצט, דאָס איז אַ גאַנץ נאָרמאַלע ערשיינונג, מען דאַרף אָבער בּעטאָנען, אַז דער סעזאָן האָט געדויערט אין לויפענדען יאָהר סך-הכל 2—3 וואָכען ,בעת ווען נאָרמאַל געדויערט ער דריי חדשים. דאָס פערשטעהט זיך איז אַ רעזולטאַט פון קריזיס, וואָס עס לעבט איבער די גאַלאַנטעריע-אינדוסטריע. בכדי זיך צו אָריענטירען אין דעם געוואַלטיגען פאַלען פון די אומזאַצען אויפ'ן גאַלאַנטעריע-מאַרק, איז גענוג זיי צו פערגלייכען מיט'ן יאָהר 1928 ד. ה. אין דער צייט פון דער העכסטער קאָניונקטור אין דער דאָזיגער אינדוסטריע. די אומזאַצען זענען דאַן געווען אויף 600 פּראָצענט העכער ווי די איצטיגע, און אין פערגלייך מיט די פאַריעהריגע זענען די אומזאָצען געפאַלען אויף 70 פּראָצ. 0וועט מען זאָל צו דער קאַטאַסטראָפאַלער פערקלענערונג פון די אומזאַצען נאָך צוגעבען דאָס פאַלען פון די פרייזען, אַנ'ערך אויף 20 פּראָצענט, דאַן ווערט קלאָר ,אַז סיי די פּראָדוצענטען ווי אויך די הורטאָוויקעס און דעטאַליסטען האָבען געליטען קאָלאָסאַלע היזקות.

נאָר איינציגע אַרטיקלען האָבען געהאַט אין לויפענדען סעזאָן אַ געוויסען ערפאָלג, אין דער ערשטער רייהע באָד קאָסטיומען, אויף וועלכע עס איז געווען אַ גרויסע נאָכפּראַגע צוליב די אונערטרעגליכע היצען, וואָס האָבען געהערשט אין די לעצטע טעג.

אין פערגאַנגענעם יאָהר איז אויך געווען אַ גרויסע נאָכפּראַגע אויף זאָקען. דאָס איז געווען זעהר גינסטיג פאַר דער גאַלאַנטעריע-אינדוסטריע, ווייל ווי בעוואוסט זענען זאָקען דאָס וויכטיגסטע אַרטיקעל אין דער גאַלאַנטעריע-בראַנזשע. אין לויפענדען יאָהר אָהער האָבען אַלע האָפנונגען פון די זאָקען פערפיהרט. רעכענענדיג זיך אויף אַ גרויסער נאָכפּראַגע האָבען זיי אָנגעגרייט גרויסע זאַפּאַסען, ספּעציעל מאַטאָווע זאָקען, דערווייל אָבער איז אין לויפענדען יאָהר גאָר געווען מאָדערען זיידענע זאָקען מיט אַ גלאַנץ.

עס דאַרף נאָך צוגעגעבען ווערען, אַז די פּראָדוצענטען האָבען אַראָפּגעלאָזט די פרייזען אין פערגלייך מיט'ן פערגאַנגענעם יאָהר אויף 15 פּראָצענט נאָר בכדי פטור צו ווערען פון די זאַפּאַסען, דאָס האָט אָבער גאָרנישט געהאָלפען.

די רעדוצירטע אנגעשטעלטע פון דער אובעזפּיעטשאלניע
ארגאניזירען א פּראטעסט-אקציע

(א) די מהומה, וועלכע איז ארויסגערופען געוואָרען דורך דער פּלוצלינגער ווייטערער רעדוקציע פון די אָנגעשטעלטע אין דער אובעזפּיעטשאַלניע דויערט נאָך ווייטער. מען רעדט וועגען ווייטערע רעדוקציעס. עס ווערט שאַרף קאָמענטירט דער אומשטאַנד, וואָס ביי דער איצטיגער רעדוקציע זענען פון דער ארבייט בעזייטיגט געוואָרען מענשען, וואָס זענען די איינציגע פערדינער אין דער פאַמיליע, און אויך דאָס וואָס צווישען די רעדוצירטע געפינען זיך פערדינסטפולע סיי פאַר דער געזעלשאַפט, סיי פאַר דער אובעזפּיעטשאַלניע מענשען.

אַ דעלעגאַציע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען זאָל אויך אינטערווענירען אין וואַרשאַ וועגען צוריקציען די לעצטע רעדוקציע.

די רעדוצירטע אָנגעשטעלטע האָבען זיך געבעטען אַלע געמאָלדען צו דער דירעקציע פון דער אובעזפּיעטשאַלניע און געבעטען מען זאָל זיי צוריקנעהמען צו דער ארבייט.

נייע פּארטיע פון סעזאן-ארבייטער
אנגאזשירט דורכ'ן פ.ו.פ.פ.

ווי מיר דערוויסען זיך האָט דער פ.ו.פ.פ. צו דער רעגולאַציע פון דער באַלוטקע אנגאזשירט נייע 120 ארבייטער.

ביי די שטאָטישע ארבייטען זענען שוין אזוי ארום בעשעפטיגט 2.100 פערזאָן.

ליקווידירט דער שטרייק
אויף דעם שאסעי לאדז-טושין

(א) דער שטרייק פון די סעזאָן-אַרבייטער אויפ'ן שאָסעי לאָדז-טושין, וואָס האָט געדויערט כמעט 2 וואָכען איז ענדליך ליקווידירט געוואָרען. די פירמע רודזקי ,וועלכע פיהרט די אַרבייט, האָט בעשלאָסען צו האָנאָרירען די פאָדערונגען פון די אַרבייטער און צאָהלען זיי לויט די פרייזען וואָס עס וועט פעסטשטעלען דער אַרבייטס-פאָנד.

אפּטיקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: קאַספּערקעוויטש (זגערזשער 54) י. סיטקעוויטש (קאָפּערניקאַ 26), זונדעלעוויטש ופּיעטריקאָווער 25), באַיאַרסקי (פּושפּיאַזד 19), ליפּיעץ (פּיאָטריקאָווער 193), ריכטער (11 ליסטאָפּאַד 86).

א שרעקליכער פארפאל ביי דער ארבייט

(א) אין בערמט פאַבריק (לעשנא 40) איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכער פאַרפאַל מיט'ן אַרבייטער סטעפאַן באָראָווסקי, מלינאַרסקאַ 34.

דער אַרבייטער האָט פערלייגט אַ רעהר צו ראָפּעז. אין גאַנג פון דער מאַשין האָט פּלוצים געפּלאַצט דאָס טראַנסמיסיע-ראָד אויף צוויי טיילען. איין טייל האָט געטראָפען דעם ארבייטער אין קאָפּ אַריין, עס האָט ביי איהם געפּלאַצט דער שאַרבען.

די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

דערהרגעט אין א שכור'ן צושטאנד א מענש
און בעקומען אנדערטהאלבען יאהר טורמע

פאַר'ן קרייז-געריכט איז געשטאַנען דער 27-יעהריגער פייערלעשער וולאַדיסלאַוו שמיד (פּאָמאָרסקאַ 107).

אין אַפּריל פון ל. י. האָט שמיר אין אַ שכור'ן צושטאַנד בעגעגענט אויף פּילסודסקי-גאַס אַ געוויסען ישראל אַנאַטער, וועלכען ער האָט דערלאַנגט עטליכע פּעטש. ווען אַנאַטער איז אַוועקגעפאַלען, האָט איהם דער שכור'ער פייערלעשער נאָך דערלאַנגט מיט'ן פוס אין בויך אַריין און בעשעדיגט איהם די קישקעס. אַנאַטער איז געשטאָרבען.

דאָס געריכט האָט פערמשפט שמידט'ן אויף אַנדערטהאַלבען יאָהר טורמע.

געכאפּט א גנב

(א) אין דער וואוינונג פון אָטיליע רענץ (אַנדזשעיאַ 17) האָט זיך אַריינבעקומען אַ גנב, פערפּאַקט פערשידענע זאַכען, וועש קליידונג און ציהרונג און גענומען אַוועקגעהן. אין דעם מאָמענט איז אָנגעקומען די אינהאַבערין פון דער וואוינונג. דער גנב האָט אַוועקגעוואָרפען די זאַכען און גענומען אַנטלויפען .מען האָט איהם נאָכגעיאָגט און געכאַפּט. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס איז אַ פּראָפעסיאָנעלער גנב ,אַ געוויסער בונם לייזעראָוויטש פון זגערזשער 80. מען האָט איהם אַרעסטירט.

לאדז זוכט צוגאב-קרעדיטען
אויף סעזאן-ארבייטען

(א) אַ דעלעגאַציע פון פאָרשטעהער פון סעזאָן-אַרבייטער בעגעבען זיך מאָרגען קיין וואַרשאַ, כדי צו אינטערווענירען ביים דירעקטאָר פון אַרבייטס-פאָנד דאָלאַנאָווסקי, וועגען צוגאָב-קרעדיטען אויף סעזאָן-אַרבייטען. אַ סך סעזאָן-אַרבייטער אין לאָדז זענען נאָך נישט בעשעפטיגט, ווייל עס פעהלען די נויטיגע סומען אויף אינוועסטיציע-אַרבייטען.

צום שוץ פון די שטאטישע ווארשטאטען
א דעלעגאציע ביים רעגירונגס-קאמיסאר

אַ דעלעגאַציע פון די אָנגעשטעלטע אין די שטאָטישע וואַרשטאַטען, אין די פּערזאָנען פון די ה"ה נאָוואַקאָווסקי און קאָוואַלסקי האָבען נעכטען אינטערווענירט ביים רעגירונגס-קאָמיסאַר וואָיעוואָדזקי. זיי האָבען געבעטען, אַז דער קאָמיסאַר זאָל זיך בעמיהען געבען די וואַרשטאַטען אַרבייט ביים רעמאָנטירען די שולען א. ד. גל. און דערמיט נישט דערלאָזען די וואַרשטאַטען צו ליקווידאַציע.

ווי בעוואוסט האָט דער שטאָט-ראַט בעשלאָסען די שטאָטישע וואַרשטאַטען צו ליקווידירען.

קאָמיסאַר וואָיעוואָדזקי האָט צוגעזאָגט מיט דעם ענין זיך צו פּעראינטערעסירען.

דער שטרייק אין דער ציגעל-אינדוסטרי פערשארפט

(א) אין לאָקאַל פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען פאַדלעשנאַ 26 איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די שטרייקענדע אַרבייטער אין דער ציגעל-אינדוסטריע.

די שטרייק-קאָמיסיע בעריכטעט, אַז די אַרבייטסגעבער מיידען אויס די אונטערהאַנדלונגען ביים אַרבייטס-אינספּעקטאָר.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען דעם שטרייק צו פערשאַרפען, און אַראָפּנעהמען פון דער אַרבייט אויך די וואַך-דינערשאַפט.

פייערליכע ערעפענונג פון דער נייער פאסט-אפּטיילונג
אויף מאניושקי גאס

(א) נעכטען אינדערפריה איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפענונג פון דער נייער פּאָסט-אָפּטיילונג אויף מאָניושקי גאַס. צו דער פייערליכקייט זענען געקומען וויצע-דירעקטאָר פון פּאָסט-אַמט יוזעף טשעפּליאַק, נאַטשעלניק פון פּאָסט און טעלעגראַף אינזש: טאָטאַרסקי, הכּערע פּאָסט-בעאַמטע א. א.

די ערשטע אַרבייט, וועלכע די פּאָסט-אָפּטיילונג האָט אַדורכגעפיהרט איז געווען דאָס איבערשיקען אַ סימבּאָלישען בריף דעם קרייז-דירעקטאָר פון פּאָסט און טעלעגראַף מיט אַ מעלדונג, אַז די נייע פּאָסט-אָפּטיילונג איז שוין טעטיג.

א קאסירער פון א באהן-סטאציע
פארן געריכט פאר דעפראודאציע

(א) אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק אין קרייז-געריכט איז נעכטען געזעסען דער 25-יעהריגער לוציאַן קראַשקיעוויטש געוועזענער קאַסירער פון דער באַהן-סטאַציע אין ראָמביען (נעבען לאַסק). קראַשקיעוויטש איז געווען בעשולדיגט אין צונעהמען 1003 זל. פון דער קאַסע פון דער סטאַציע.

קראַשקיעוויטש ערקלערט, אַז ער האָט דאָס געלד נישט צוגענומען. אויף דער סטאַציע ראָמביען האָט ער געמוזט אויספיהרען די אַמטען פון זאַושנע ביז נאַטשעלניק פון דער סטאַציע, ער האָט געמוזט אַדורכלאָזען 22 צוגען אין משך פון טאָג, פערקויפען בילעטען. ער איז געווען ערשעפּט פון אַרבייט, געשלאָפען נאָר 3 שעה אַ מעת-לעת. און איין מאָל האָט ער פעסטגעשטעלט אַז עס פעהלט איהם געלד אין קאַסע.

די עדות פון דער בעשולדיגונג בעווייזען, אַז קראַשקעוויטש איז איינמאָל פון דער סטאַציע נעלם געוואָרען מיט'ן געלד, וואָס איז געווען אין קאַסע, און נאָכדעם איז ער צוריקגעקומען אָהן געלד.

דאָס געריכט האָט קראַשקיעוויטש'ן פערמשפט אויף אַ יאָהר טורמע און אויף 3 יאָהר צו פערלירען אַלע רעכט.

דאָס דעפראָוודירטע געלד וועט מען אָפּרעכענען קראַשקעוויטשעס פאָטער פון זיין עמעריטור.

וואס האט מען פערגעסען אין די טראמוואיען?

אין משך פון חודש יוני האָט מען פערגעסען אין די טראַמוואַיען: 42 פאָר הענדשוה, 17 פאַרטמאָנעטקעס מיט און אָהן געלד; ציין, שקאַרפּעטקעס, קינדער-וועש, גלאָט וועש. 17 פּאַראַסאָלקעס, 4 מענער-היטען, לאָטעריע-בילעטען, שלאָסער-מכשירים, 6 שטעקענס, 9 ברעטען א. ד. ג. פערשידענע זאַכען. דאָס אַלץ איז אָפּצונעמען אין דער טראַמוואי-דירעקציע.

שטארקע „ארגומענטען"

(א) אין דער וואוינונג פון מאַריאַ וואַלטשאַק (כאָינע, קאָשטשושקי-גאַס 51) איז געקומען איהר מאַן יוזעף וואַלטשאַק, מיט וועלכען זי איז שוין אַ לענגערע צייט סעפּאַרירט. וואַלטשאַק האָט געפּרובט איבערצייגען די פרוי, זי זאָל צוריק מיט איהם וואוינען. ווען מיט קיין ווערטער האָט ער זי נישט געקאָנט איבערצייגען, האָט ער גענומען אָנווענדען שטאַרקערע „ארגומענטען", ער האָט זי גענומען שטאַרק שלאָגען מיט אַ שטעקען. די שכנים האָבען דעם קרבן פון ברוטאַלען מאַן קוים אָפּגעראַטעוועט. מען האָט זי אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. דער מאַן איז אַרעסטירט.

זעלבסטמארד-פּרובען

(א) אויף בזשעזשינער 77 האָט אויסגעטרונקען סם דער 25-יעהריגער פּאָסט-בעאַמטער טאָדאָר מאָרגענבעך (בזשעזשינסקאַ 72).

* * *

אויף 11. ליסטאָפּאַד-גאַס 66 האָט זיך פערסמ'ט מיט סובלימאַט דער ארבייטסלאָזער פראַנציישעק פּיעשיאַקאָווסקי.

גנבות

(א) ביי יעקב פשעדבאָרסקי (פּילסודסקי גאַס 69) האָבען גנבים אַרויסגעגנבעט פון דער וואוינונג פערשידענע וועש און קליידונג פאַר אַ 2000 זל.

ביי עדוואַרד קורט (ראַדוואַנסקאַ 19) האָבען גנבים אַרויסגעגנבעט פון שטוב פערשידענע זאַכען פאַר עטליכע טויזענד זלאָטעס.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָווענד

Dr. med. H. LUBICZ
פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
עמפּפאַנגס-שטה'ן 8–10, 12–2 און 5–8 אָווענד
זונטאָג פון 9–11 ביינאַנד און יום-טוב פון 9–1.
פאַר דאַמען — אַ בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

Dr. med. P. Braun
ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקה.
נעהמט אָן פון 8–1 און פון 4–8 אָוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

פון פרייטאג, 5 יולי גאסטשפילען
פון איינציגען און גרעסטען יודישען
וועלט-קינסטלער, אמעריקאס שטאלץ

לודוויק זאץ

וואס ווערט געשפילט? לייענט די וויטערדיגע אנאנסען.

ד״ר קאליש וועגען דער צענטראליזאציע פון דער פאגאטאוויע אין רויטען-קרייץ

(א) צוליב דעם, וואס א טייל פון דער טעטיגקייט פון פאגאטאוויע אין דער אובעזפיעטשאלניע געהט איבער אין רויטען קרייץ, האט ד״ר קאליש אין אן׳אינטערוויאו ערקלערט, ווי אזוי די דאזיגע טעטיגקייט זאל אין רויטען קרייץ ארגאניזירט ווערען.

קודם כל, ערקלערט ד״ר קאליש, וועט דער רויטער קרייץ טראגען הילף נישט נאר די פערזיכערטע אין דער אובעזפיעטשאלניע נאר אויך אלע איינוואוינער, וואס וועלען אונטערליגען עפעס א פארפאל ביי דער ארבייט, פלוצים קראנק ווערען ביי דער ארבייט א. ד. גל. צו דעם צוועק זאל דער רויטער קרייץ אויסשולען ספעציעלע אינסטרוקטארען וואס געפינען זיך אין בעזונדערע אינדוסטריע-ווארשטאטען און וואס וועלען קענען אין א פלוצלינגען פאל ערטיילען די ערשטע הילף. אויך דער דאקטוירים-פערסאנאל זאל אזוי צוגעקליבען ווערען, אז דער דאקטאר זאל קענען צו־הילף קומען אין יעדען אומגליקס-פאל. עס וועלען צוגעקליבען ווערען אזעלכע, וואס האבען קוואליפיקאציעס אין כירורגיע, כדי צו ערמעגליכען דאס ערטיילען באלדיגע הילף וועלען די ווארשטאטען און אלעפאבריקען זיין פערזעהן אין ענטשפרעכענדע קליינע אפטייקען. אויך אין בעזונדערע פאליציי-קאמיסאריאטען וועלען אוועקגעשטעלט ווערען ספעציעלע אפטייקלעך פון רויטען קרייץ. ד״ר קאליש ערקלערט ווייטער, אז עס וועלען געלאזט ווערען אין שטאט 4 קארעטקעס פון פאגאטאוויע. אלע פלוצלינגע פארפאלען ביי דער ארבייט קאנען טעלעפאניש מיטגעטיילט ווערען אונטערן נומער 102-04, אדער פערזענליך אין לאקאל פון רויטען קרייץ, פעט ריקאווער 6-234. ביי אנדערע פאלען, ווי פלוצלינג קראנק ווערען, ביי פער׳חלש׳טע א. ד. גל. וועט ווייטער זיין טעטיג די פאגאטאוויע פון דער אובעזפיעטשאלניע.

די פאגאטאוויע פון דער אובעזפיעטשאלניע קען אויך ארויסגערופען ווערן ביי א פאל פון פלוצלינגען געבורט, איבערפיהרען קראנקע א. ד. גל. אין די דאזיגע פאלען דארף מען אנמעלדן טעלעפאניש 208.10 אדער פערזענליך אין דער פאגאטאוויע אויף וואלטשאנסקא 225.

די פאגאטאוויע פון רויטען קרייץ זאל, לויט׳ן געדאנק פון ד״ר קאליש פערוואנדעלט ווערען לויט מוסטער פון די אויסלענדישע, אין א מין צענטראלע סטאציע פאר פארפאלען.

מיניסטעריום בעפרייט פון אפצאהל
פאר אויסשטרייכען זיך פון האנדעלס-רעגיסטער

אין צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין פא־מארסקא 15, זענען ארומגערעדט געווארען פאלגענדע, זעהר אקטועלע פראגען:

5 א דאנק די שטארקע בעמיהונגען און ענערגיע פון די קליינהענדלער-פארשטעהער, האט דאס יוסטיץ-מיניסטעריום, אין פערשטענדיגונג מיט די פינאנץ־ און האנדעלס-מיניסטארען ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, לויט וועלכער די קליינהענדלער און קליינאינדוסטריעלער וועלכע אונטערליגען נישט דעם האנדעלס-רעגיסטער (פעראָרדנונג נר. 43 פאז. 291 פון 8 יוני 1935) ווערען בעפרייט גענצליך פון די אפצאהלען פאר׳ן אויסשטרייכען זיך פון האנדעלס-רעגיסטער. אין צוזאמענהאנג דערמיט דארפען אלע, וועלכע האבען דערהאלטען אויפאָדערונגען פון געריכט איינצוצאהלען די קאסטען פאר׳ן אויסשטרייכן זיך, דעם אפצאהל נישט אריינשיקען. אין פאלען ווען די געריכטען האבען איבערגעגעבען איינצומאהנען די אפצאהלען צו די קאמארניקעס, דארפען די פעראינטערעסירטע זיך ווענדען מיט אינדיווידועלע ביטעס צום בעטרעפענדען קרייז-געריכט און פעררופענדיג זיך אויפ׳ן פאראגראף 26 פון דער דערמאנטער פעראָרדנונג, בעאויפטראגען דעם קאמארניק צו אנולירען די עקזעקוציע.

וואס שייך די, וואס האבען בעקומען צוריקגעשיקט זייערע ביטעס וועגען אויסשטרייכען זיך, דארפען זיי נאכאמאל אפגעבען אזעלכע ביטעס, צוגעבענדיג, אז אויפ׳ן סמך פון דער אויבענדערמאנטער פעראָרדנונג זענען זיי בעפרייט פון די אפצאהלען, וואס זענען פערבונדען מיט׳ן אויסשטרייכען זיך פון האנדעלס-רעגיסטער.

די אלע, וואס האבען ביז היינט נאך נישט אפגעגעבען ביטעס וועגען אויסשטרייכען זיך פון האנדעלס-רעגיסטער, קענען דאס מאכען · איצט (דער ענטגילטיגער טערמין לויפט אפ דעם 31 דעצעמבער 1935).

מאראטאריום אויף היפאטעק-חובות
וועט ווייטער פראלאנגירט ווערען

אין די גוט אינפארמירטע קרייזען האלט מען פאר זיך, אז דאס מאראטאריום אויף היפאטעקען-חובות אויף הייזער, וואס ענדיגט זיך גאר אין גיכען, וועט ווייטער פראלאנגירט ווערען.

אין די מאסגעבענדע קרייזען איז מען אין דער מיינונג אז מען קאן איצט נישט אפשאפען דאס מאראטאריום ווייל דאס וואלט דערפיהרט צו מאסען ליציטאציעס אויף הייזער.

אין די וט אינפארמירטע קרייזען האלט מען פאר אויסגעשלאסען איצט דורכצופיהרען א רעגולאציע אדער א רעדוקציע פון די היפאטעק חובות אויף ווייטער. דאס וועט אויך קיינמאל נישט געשעהען. ווייל יעדער חוב וואס איז גאראנטירט מיטן היפאטעק מוז אפגעצאהלט ווערען אין דער פולער סומע.

פערקלענערט דעם אפצאהל פאר געזעלען און מייסטער - עקזאמענס

לויט א בעשלוס פון דער לאדזער האנדעלס קאמער איז פון 1. יולי בילינער געווארען די עקזאמינאציע טאקסע.

לויט די נייע סטאווקעס פון 1טען יולי וועט דער אפצאהל פאר א געזעלען-עקזאמען בעטרעפען 32 זל. 50 גראשען, און פאר א מייסטער עקזאמען — 80 זלאטעס.

—=—

צושלאגען אויס נקמה

אין דעם אמבולאטאריום פון דער שטאטישער פאגאטאוויע האט מען עהערנעכטען אין אוונט געבראכט א פרוי און דריי קליינע קינדער אלע שרעקליך צושלאגען.

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דא האט מען צו טון מיט עפעס א בלוטיגער נקמה.

די פערוואונדעטע אנטאנינא גלאוואטש און איהרע דריי קינדער זענען בעפאלען געווארען דורך דער הויז-ווירטין פון מלינארסקא 44, יאסנאקאווסקא, איהר זוהן יוזעף, און שכנ׳טע העלענא קאלינסקא.

די סיבה פון אנפאל איז פאלגענדע.

מיט א יאהר צוריק האט גלאוואטש, אנטאנינאס מאן, אין א געשלעג דער׳הרג׳עט דעם אינהאבער פון הויז, יאסנאקאווסקי, גלאוואטש איז ארעסטירט און פעראורטיילט געווארען אויף לאנגיעהריגער טורמע.

די פאמיליע פון דעם דער׳הרגעטען יאסנאקאווסקי, האט זיך נעכטען אויף דעם אופן אפגערעכנט מיט דער פאמיליע פון דעם מערדער.

בעגנבעט א זגערזשער סוחר

(א) אין טראמוויי נומער 5 אויף באלוטער מארק האבען גנבים ארויסגעגנבעט פון טאש ביי א געוויסען יצחק קאהן, איינוואוינער פון זגערזש 200 זלאטעס.

גוט מארגען!

אין „טאג פאר׳ן פערד״...

דערצעהלט א יוד:

— איך קום די היינטיגע וואך אהיים, הענגט אויף דער טיר א פלאקאט:

„וויטאמי״

ווייס איך נישט, פאר וועמען איז דאס דער ברוך־הבא? וועמען בעגריסט מען עס אזוי אין א פראסטען זונטאג?

כ׳קום אין שטוב אריין, קומט מיין ווייב מיר אנטקעגען מיט א בוקעט בלומען, דער טיש איז סער ווירט מיט פרישע טרושקאווקעס מיט סמעטענע. נייע קארטאפעלעך מיט שאדלע. די קינדער זענען אויסגעפוצט אין די שבת׳דיגע בגדים.

— וואס איז דאס היינט פאר א יום־טוב? — פרעג איך מיין יודענע.

— דו ווייסט גארנישט? היינט איז דאך דיין טאג!

— מיין טאג? וואס מיר טאג און ווען מיר טאג?

— היינט איז דאך דער „טאג פארן פערד״ — האט מיין יודענע געענטפערט...

דעם גאנצען „פערדישען טאג״ האב איך געהאט דעם איינדרוק, אז איך בין טאקע א פערד.

דעמזעלבען טאג בין איך געגאנגען צאהלען א וועקסעלע, האב איך געצעהלט ס׳געלד, און יענער האט מיך אנגעקוקט און געשמייכעלט, איך האב געפיהלט, ווי ער זאגט:

— אי, איז דאס א פערד!..

אין אווענד קום איך אהיים, ברענג איך מיט פאר מיין ווייב אויף קליידלעך, א האלב טיץ זיידענע זאקען, האט מיין יודענע געשמייכעלט, און האט זיכער אין זינען געהאט:

שוין איינמאל א פערד!

— איך בין אנ׳עסקן לטובת הכלל.

כ׳זוך נישט קיין שליפעס, כ׳יאג מיך נישט נאך כיבודים. די היינטיגע וואך בין איך א גאנצען טאג געשטאנען אויף דער גאס מיט „זנאטשקעס״. ווער ס׳איז אדורכגעגאנגען און געזעהן, ווי איך בין מיך מוסר נפש, האט געשאקעלט מיט׳ן קאפ און ביי זיך געטראכט:

— אוי, איז דאס א פערד!..

דער יוד האט נאך געוואלט ווייטער דערצעהלען, נאר מיר האבען איהם איבערגעריסען:

— פעטער, געגוג, היינט איז טאקע אייער טאג — א „טאג פאר׳ן פערד״!...

אב—נעק

ר. איזראעל
משומדים

סענסאצ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

56)

אבער איך ווארען אייך האט דער קריפעל געזאגט פאר דער נקמה פון דער באנדיטען־באנדע, וועלכע האט מיך אהערגעשיקט.

— מאריאן איז דאך שוין אמאל געוועזן אין אייער האנט, האט העגריק פאוסט געפרעגט דעם הויקער, דעמאלט האט איהר זיך אויסגעוויזען ווי לעמעלעך און האט קיין שום געלד נישט פערלאנגט, הייסט עס, אז דעמאלט איז דאס נאר געוועזן אנ׳אויסרייד... איצט ווייזט איהר אייערע נעגעל און ווילט שאנטאזשירען געלד....

— ווען מ׳זאל אייך קענען אויסזאגען דעם סוד דערפון וואלט איהר דאס פערשטאנען. לײדער קען איך אייך דאס נישט זאגען. דאס וואלט אונז צו ווייט דערפיהרט, איך דארף האבען אנ׳ענטפער צי איהר גיט געלד אדער נישט. איין עצה האט איהר נאר... דאס זאג איך אייך נאר, ווייל איך בין אייערס א גוטער פריינד, איהר קענט מיר דאס גלויבען אדער נישט, איך פערזיכער אייך, אז אזוי איז עס.

— וואס איז די עצה, האט העגריק נייגעריג געפרעגט.

— אייך וועל איך אויך דאס נישט זאגען, איך קען דאס זאגען דער מאדאם בזשוסקא, אין איהרע הענד ליגט דער גורל פון איהר מאן, זי קען איהם בעפרייען פון דער שרעקליכער לאגע, אין וועלכער ער געפינט זיך, אדער ברענגען איהם צו משוגעת, זעלבסטמארד, אדער גאר צו דעם, אז ער זאל ערמארדעט ווערען.

— איך? פארוואס עפעס איך? האט האנקא געפרעגט מיט שרעק.

העגריק האט אויך נישט פערשטאנען וועגען וואס עס האנדעלט זיך און געווארט אויף ערקלערונגען פון דעם קריפעל, ער האט דעריבער צו איהם געזאגט:

— פארוואס קען איך נישט הערען דאס וואס איהר ווילט זאגען דער מאדאם בזשוסקא. דוכט זיך, אז מאדאם בזשוסקא גיט מיר די פולמאכט אלץ צו ערלעדיגען אין איהר נאמען.

— געוויס האט האנקא געזאגט.

— ניין, דאס קאן נאר זיין אנ׳ענין פאר צוויי מענשען — פאר מיר און דער מאדאם בזשוסקא.

האנקא האט זיך איבערגעקוקט מיט העגריקן, אזוי ווי זיי וואלטען זיך געוואלט פערשטענדיגען, וואס זיי האבען צו טון. העגריק האט ביי זיך געטראכט, אז ס׳איז נישטא וואס צו פערלירען און האנקא זאל אויסהערען די בלומרשטע עצה פון דעם קריפעל. האנקא האט אין דעם מאמענט אויך אזוי געטראכט, אז ס׳איז געקומען צו א שטילער פערשטענדיגונג צווישען זיי. האנקא האט אויסגעדריקט איהר גרייטקייט אויסצוהערען דעם קריפעל. און העגריק האט פערלאזען דאס צימער.

ווי נאר העגריק איז ארויס אין דער עקלהאפטער קריפעל צוריק אריינגעפאלען אין דעם צושטאנד פון דערזעלבער לײדענשאפט, וועלכער ער האט געפיהלט צו האנקאן ביז העגריק איז אנגעקומען, איצט האט האנקא בעמערקט דעם צושטאנד פון דעם קריפעל, זי האט זיך גלייך אריענטירט וועגען וואס עס געהט און האט זיך געוואלט גלייך צוריקקעהרען אין צימער, אין וועלכען העגריק האט זיך געפונען.

דער קריפעל האט איהר אבער פערשטעלט דעם וועג און זי נישט געלאזט ווייטער געהען.

— איהר קענט ראטעווען אייער מאן, האט דער קריפעל ארויסגעזאפעט, איך קאן אייך העלפען דערצו, ער איז נאהענט צוגעגאנגען צו האנקאן, זי האט שוין געפיהלט אויף זיך זיין הייסען אטעם, זיינע אויגען זענען געווארען גרויס און זענען שיער נישט ארויס פון די אויגען-לעכער.

— וואס ווילט איהר פון מיר? האט האנקא מיט אנגסט געזאגט. לאזט מיך ארויס פון דאנען.

— ניין, דאס קען שוין נישט פאסירען, איהר וועט פון דאנען נישט מעהר ארויסגעהען, ביז איהר וועט זיך מיר איבערגעבען, איך וועל דערפאר בעפרייען אייער מאן. איך ווייס, אז איך בין א מיאוסקייט, וואס די וועלט האט ביז איצט נישט פערמאגט, איך ווייס, אז יעדער מאן, נישט נאר א פרוי, עקעלט זיך ווען מ׳זעהט מיך, טוט עס צוליב רחמנות צו מיר, טוט דאס צוליב רחמנות צו אייער מאן, וועלכער קען יעדע מינוט ערמארדעט ווערען...

— איך וועל שרייען, איך וועל מאכען א טומעל, אנ׳אוואנטורע, לאזט מיך ארויס פון דאנען.

דער קריפעל האט זיך שוין אינגאנצען פערגעסען, ער האט זיך שוין נישט געקענט בעהערשען און נישט געוואוסט וואס עס טוט זיך מיט איהם, ער האט אנגעכאפט האנקאן מיט זיינע ביינערדיגע, אבער שטארקע ווי אייזען הענד און זי אנגעהויבען צו שטיקען ביים האלז, אזוי אז זי האט קיין טאן נישט געקענט ארויסברענגען פון מויל, דער קריפעל האט אנגעהויבען צו רייסען איהרע מלבושים, ער האט געביסען און געדראפעט אזוי ווי ער וואלט אינגאנצען אראפ פון זינען. האנקא איז אויסגעגאנגען פאר שרעק. זי האט געוואלט שרייען, אבער דער קריפעל האט נישט דערלאזט ער האט געזוכט אנ׳ארט וואו ער זאל קענען אוועקלעגען האנקאן....

האנקא האט אויסגענוצט די געלעגענהייט, וואס אויף דעם ארט, וואו זי איז געשטאנען און זיך געשיצט פאר דעם הויקערס איבערפאל איז געשטאנען א פאטעל, מיטן פוס האט זי א שטויס געטון דעם פאטעל, אזוי־ אז ער זאל אומפאלען מיטן גרעסטען גערודער און טומעל.

העגריק פאוסט האט זיך גערערהט אהין און צוריק איבערן צימער. נאכדעם ווי האנקא איז ארויס מיטן קריפעל האט ער זיך ערשט אנגעהויבען צו בעטראכטען, וואס דא קומט פאר.

— צום טייוועל, האט ער זיך געטראכט, דער דאזיגער אומגליקליכער מאריאן האט זיך אריינגעוויקעלט אין א געץ, פון וועלכער ער וועט זיך, דוכט זיך, קיינמאל נישט ארויסוויקלען. דער טייוועל האט אנגעשיקט די דאזיגע טענצערין, וועלכע האט איהם ווי פער׳כישופ׳ט, ווי היפנאטיזירט און ער געפינט זיך אינגאנצען אין איהר מאכט, שוין נאכדעם ווי מאריאן האט זיך צוריקגעקעהרט אין זיין היים, האב איך קיינמאל נישט געגלויבט, אז ער מיינט דאס ערנסט. איך האב געהאלטען, אז דאס איז נאר אנ׳אפרוה-פאזע פאר איהם, כדי ווידער צו פערלאזען זיין פאמיליע און צו ענטלויפען צו דער טענצערין. הגם איך בין זיכער, אז די אלע אומגליקען, וועלכע קומען איצט אויף איהם שטאמען נאר פון דער טענצערין, אויך דאס היינטיגע אומגליק שטאמט פון איהר.

העגריק האט נישט געזעהען קיין אויסוועג. נישט צו געבען קיין געלד וויפיל מ׳האט פערלאנגט, ער האט אויך נישט געזעהען קיין הילף דערין, וואס ער וועט וועגען דעם ענין מעלדען דער פאליציי. דערין וואלט נישט געווען קיין פעולה, ווייל די באנדיטען וואלטען זיך אויף אנ׳אמת געקענט נוקם זיין און דער׳הרג׳ענען מאריאנען, וואס שפילט ביי זיי פארא ראל, דאס איז דאך א שפילעכעל ביי זיי, וועלכע וואלט טייער געקאסט מאריאנען. העגריק איז אבער געווען נייגעריג וואס פארא עצה דער קריפעל האט צו געבען אין דעם ענין האנקאן, סוף־כל סוף האט ער זיך געוואונדערט, פארוואס דאס געשפרעך אין יענעם צימער דויערט אזוי לאנג, אפשר ווייל דער קריפעל ווירקליך העלפען, אפשר האט ער עפעס אנ׳עצה דערצו, אז מ׳זאל קענען אפראטעווען מאריאנען, מיט אונגעדולד האט העגריק געווארט אויף דעם פערענדיגען פון דעם געשפרעך, כדי ער זאל וויסען, וואס ווייטער צו טון. די צייט האט זיך אבער פערצויגען און מ׳האט נאך אלץ נישט געזעהען צוריק האנקאן מיט דעם הויקער. איהם האט זיך אויסגעדוכט, אז מען פיהרט פון אינעווייניג א העפטיגען געשפרעך, עטליכע מאל איז ער צוגעגאנגען צו דער טיר און זי געוואלט עפענען, ער האט זיך אבער דערצו נישט געקענט דעציזידירען....

(פארטזעצונג קומט)

גרויסער פאלקס-קאמפיין פון זעלבסט-הילף פאר פוילישע יודען

א מיליאן זלאטעס פאר אויפבוי-צוועקען

דער מצב פון דעם יודישען קיבוץ אין פוילען מוז וועקען ביי יעדען איינעם די גרעסטע און טיפסטע זארג.

די פעראָרימטקייט פון דער יודישער בעפעלקערונג וואקסט פון טאג אויף טאג. עס געהט אנ'אומאויפהערליכע ירידה. די אויסערפט שווערע לאגע טאר אונז אבער נישט ברענגען צו יאוש און פערצווייפלונג, דער אומרוה און זארג פאר צעהנדליגער טויזענדער יודישע עקזיסטענצען דארף אונז בעוועגען צו מעשים און אקטיווע ארייננמישונג.

די איבער אכט הונדערט גייח-קאסעס אין איבער אכט הונדערט שטעט אין פוילען האבען אונז בעוויזען ווי אזוי מען קען און מען דארף קעמפען מיט דער שטייגענדער אָרימקייט.

הונדערט דרייסיג טויזענד פאמיליעס דאס איז א צאהל, וועלכע ווערט יעהרליך אונטערשטיצט אין דעם קאמף פאר זייער עקזיסטענץ דורך דער אויסגעצייכענטער אָרגאַניזאציע פון די גייח-קאסעס אין פוילען.

די טויער אויף די ערטער און די צענטראַלע אָנפיהרונג פון די ג"ח-קאסעס האבען אבער ריכטיג פערשטאנען, אז סתם מיט קרעדיט אליין קאן מען נישט צוריקשטעלען די מאסע רואינירטע עקזיסטענצען, עס מוז קומען א גרויס צוגיגע אקציע, וועלכע זאל דערמעגליכען אויפצובויען עקאנאמישע פאזיציעס פאר צעהנדליגער טויזענדער יודישע משפחות. עס מוז געשאפען ווערען א פינאנסיעלער פאנד אויף צו מאכען פראָדוקטיוו די ווירטשאפטליך ארויסגעשטויסענע יודען, אויסגעפונען פאר זיי נייע מקורים פון פרנסה און העלפען זיי צופאסען זיך צו די נייע עקאָנאָמישע בעדינגונגען.

אז אזעלכעס איז מעגליך האט בעוויזען די איניציאטיוו פון „צעקאבע" צו שאפען צוגאב-בעשעפטיגונגען פאר די פעראָרימטע. די פרובען אין דער הינזיכט אין משך פון דריי יאהר האבען נגעגעבען גוטע רעזולטאטען. די דאזיגע פרובען האבען בעוויזען, אז אויפ'ן געביט פון פערשידענע צוכטען ווי די צוכט פון הייל-קרייטעכצער, זייד-צוכט א. א. פון גערטנעריי, סעדעריי, מאָדערניזירטע נעמיזע און מילך-ווירטשאפט, פון פערשידענע הויז-אינדוסטריעלע אויסארבייטונגען, ווי למשל קארב פלעכטעריי, קילמעס אויסארבייטונג א. א. זענען פארהאן מעגליכקייטען.

דער „צעקאבע", וואס פיהרט אן מיט די ג"ח-קאסעס האט זיך געשטעלט דעם ציל און אויסגעארבייט א פלאן צו שאפען אויף די דערמאָנטע צוועקען א בעדייטענדען פאנד, מיט וועלכען עס וועט מעגליך זיין צוצוטרעטען צו פערווירקליכען די נייע אויפגאבען.

צום רעאליזירען דעם פלאן זענען פאראויסגעזעהן איינינגע קוועלען. דער מלוכה'שער „ארבייטס-פאנד" וועלכער האט די אויפגאבע צו שאפען נייע ארבייטען, מוז ענטגעגענקומען דער יודישער נויט עס וועט רען געמאכט בעמיהונגען צו בעקומען פון ארבייטס-פאנד געוויסע קרעדיטען.

עס דארפען אויך מיטהעלפען די יודישע קהלות און די אנגעזעהענע יודישע אויסלענדישע אָרגאַניזאציעס.

כדי צו פערווירקליכען דעם דאזיגען פלאן איז פראקלאמירט געוואָרען אין גאנץ פוילען א זאמלונג אקציע פאר די דערמאנטע צוועקען.

די זאמלונג איז אויף א מיליאן זלאטעס, וועלכער מוז אין דער פולער מאס איינפליסען. די אקציע הויבט זיך אן דעם ערשטען יולי. די דאזיגע אויפגאבע ווערט פערלייכטערט דערמיט, וואס דער „צעקאבע" איז בערעכטיגט אנצונעהמען די אבליגאציעס פון דער נאציאנאלער הלואה אלס שפענדונג פאר דער אקציע.

זאל דימאסענהאפטע בעטייליגונג אין דער געמאלדענער זאמלונג דינען אלס אנערקענונג פאר דער גלענצענדער ארבייט פון די קאסעס ביז איצט און אלס צוטרוי צו די נייע אויפגאבען, וואס עס שטעלען זיך איצט די ג"ח-קאסעס.

קיין איינער, וועמען עס זענען נאהענט די אינטערעסען פון יודישען כלל טאר זיך נישט אפזאגען פון ברענגען זיין בעשטייערונג פאר די וויכטיגע גרויסע אויפגאבען, וואס עס האבען זיך געשטעלט די ג"ח-קאסעס!

צענטראַלע געזעלשאפט צום שטיצען דעם אהנפראצענטיגען קרעדיט און פראדוקטיווע ארבייט ביי דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען.

„צעקאבע".

קאמיטעט פון גרויסען פאלקס-קאמפיין:

ד"ר ל. אדער (קראקא), אינזש. א. איינער, א. אייזענבערג, ב. אייטינגאן (לאדז); ד"ר א. אינזלער (לעמבערג); אדוו. ב. אלאמוצקי, רעד. א. אפענשלאק, פראפ. דר. מ. באלאבאן, סענ. ש. בודזינער (לאדז); מ. בורגין, דר. ה. בריזמאן (גראדנע); י. גיטערמאן, י. גלאצער, א. געפנער, הרב ח. ע. גראדזענסקי (ווילנע); דר. ק. האלפערן (סטאניסלאוואוו); אדוו. א. מ. הארטגלאס, י. הימעלפארב, דר. ל. הינדעס, רעד. ש. וואלקאוויטש, ב. וואקס (לאדז), דר. י. וויגאדסקי (ווילנע); דעפ. וו. ווישליצקי, דעפ. דר. ע. זאמערשטיין, אדוו. ב. זונדלעוויטש, אינזש. מ. זיידענמאן, דר. א. זילבערשיין דר. א. טארטאקאווער (לאדז); דר. י. טהאן (קראקא); הרב ש. ד. קאהאן, דר. ר. לאנדוי (קראקא), דר. ב. ליבערמאן (זאוויערטשע); דר. ג. לעווין, י. מ. לעווין, דר. א. לעווינזאן, ל. לעוויטע, מ. מאנדעל, א. מאזור, נ. מארגענשטערן, א. מארגאלים, דעפ. ל. מינצבערג (לאדז); דר. י. מערער (לעמבערג); הרב ז. סאראטשקין (לוצק), רעד. ש. י. סטופניצקי, הרב ח. פאזנער, אדוו. נח פרילוצקי, רעד. צבי פרילוצקי, ל. צווייג (סטאניסלאוואוו), פראפ. מ. צענטנערשווער, דר. ל. קויפמאן (קאטאוויץ), אדוו. קאנארסקי (טשענסטאכאוו), ד"ר קאצענעלסאן (ביאליסטאק), ד"ר א. קערשמאן (לובלין), אינזש. מ. קערנער, ל. קרוג (ווילנע); דעפ. דר. ה. ראזמארין, דעפ. פ. ראטענשטרייך, סענ. הרב י. רובינשטיין, מ. שאליט (ווילנע) פראפ. דר. מ. שאר, רעד. נ. שוואלבע, דר. ק. שווארץ (לעמבערג); דר. י. שווארצבארד (קראקא); דר. י. שענברון, מ. שעראשעווסקי, אינזש. סט. שערעשעווסקי דר. ע. שפעט.

דאס שענסטע אראטאריום — היינט אין העלענאוו

היינט, 9 א זייגער אוונט קומט פאר אין העלענאוו א זעלטענער קאנצערט: ס'וועט געשפילט ווערען דאס שענסטע אראטאריום פון דער מוזיק-ליטעראטור „די פיער צייטען פון יאהר" פון היידען.

די אויספיהרונג פון דעם אראטאריום פערלאנגט אויסערגעוועהנליכע קינסטלערישע און מאטעריעלע אנשטרענגונגען.

א דאנק די בעמיהונגען פון „הזמיר" איז געלונגען צוזאמענצוברענגען די בעסטע סאליסטען און צוזאמענצושטעלען א גרויסען קאמבינירטען ארקעסטער, וואס וועט צוזאמען מיט'ן בעריהמטען „הזמיר"-כאר זיכערען א גוטע אויפפיהרונג. דער קאנצערט קומט פאר אונטער דער לייטונג פון דיר. זאקס.

אין שפאטישען פוילישען טעאטער

היינט ווערט נישט געשפילט. מארגען, מיטוואך און דאנערשטאג וועט געגעבען ווערען „אטעלא פון דער צוקונפט".

זומער-טעאטער אין סטאשיץ-פארק

היינט און די איבריגע טעג „מוזיק אויף דער גאס" מיט'ן אונפערגלייכליכען מיכאל זגיטש.

יעדער צוקער-ליידענדער דארף עס וויסען

די זארג פון יעדען ליידענדען איז דאס קענען אנהאלטען א דיעטע, נישט איינער ווערט דערביי געשטרויכעלט וואס עס איז אויך גורם צו שווערע קאמפליקאציעס און צו דער פערגרעסערונג פון די ליידען.

נאך שווערער איז דאס אנהאלטען פון א דיעטע ביי צוקער-ליידענדע, אויב אלע אנדערע ליידענדע קענען נאך ווי ס'איז אנהאלטען די דיעטע קענען עס אבער נישט די צוקער-ליידענדע, וועלכע קענען געשטרויכעלט ווערען אויף טריט און שריט, עסענדיג א שפייז, וואס האט אין זיך צוקער, הגם אין א קליינע דאזע.

דערפאר זענען די אויסארבייטונגען פון דער בעוואוסטער און פון דאקטוירים אנערקענטע פירמע „לעבראסע" ממש א ישועה פאר די צוקער-ליידענדע. די פירמע פראדוצירט אלע ארט נאהרונגס מיטלען ווי: לאקשען, מעהל-קאשקעס, שאקאלאד, זאפטען, טארטען, ברויט א. ד. גל.

די אויסארבייטונגען זענען צו בעקומען נאר אין קאפע „קאפרים", פיעטריקאווער 29.

ארץ-ישראל-אקאדעמיע פון „פועלי אגודת ישראל"

ווי מיר האבען שוין געמאלדען, קומט פאר קומענדיגען זונטאג אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" די ערעפענונג פון דער דריטער לאנד-קאנפערענץ פון „פועלי אגודת ישראל" אין פוילען.

אויף דער ערעפנונג, וועלכע איז פערבונדען מיט אנ'ארץ-ישראל-אקאדעמיע, וועלען אפגעגעבען ווערען בעריכטען פון ארץ-ישראל.

א פאטאלער טעות

(א) אויף פיעטריקאווער 133 האט צוליב א טעות אויסגעטרונקען זאלץ-זויער זאפיא קארענא. די פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ראדיא - ווינקעל

ווי אזוי קלאנגען שלאגען זיך אפ און ווערען פערשלונגען.

ווי אזוי איז איינגעאָרדענט דאס ראדיא - שטודיע

אויף דער פרייער לופט, ד. ה. אויף אנ'אונבעגרעניצטען שטח, קאן קיין אייגענטליכע מוזיק נישט זיין, דער גרעסטער ארקעסטער וואס שפילט אין טילערי גארטען אין פאריז וועט דעם מינדעסטען איינדרוק נישט מאכען. די קלאנגען ווערען פשוט פערלוירען. אפילו דער אפקלאנג מצד די ווענט פון פאלאץ העלפט דא גאנץ ווייניג, ווייל אויך די קלאנגען גהען פערלוירען. אנ'ארקעסטער, וואס בעשטעהט פון א טויזענד בלאז-אינסטרומענטען און א כאר פון א צוויי טויזענד שטימען, וואס וועט אוועקגעשטעלט ווערען אויף א גאר לעדיגען שטח וועט קיין גרעסערן איינדרוק נישט מאכען, ווי א קליינער ארקעסטער, וואס שפילט אויף א קאנצערט-זאל.

וואס אנ'אמת הערען מיר אפילו גאנץ גוט א מיליטערישען ארקעסטער, וואס מארשירט דורך די גאסען פון א שטאט, אבער דערפון איז נאך קיין ראיה נישט, די דאזיגע מוזיק הערט מען דערפאר, ווייל זי געהט דורך גאסען מיט הייזער פון בײדע זייטען, אדער אלעעם מיט בוימער פון בײדע זייטען. די הייזער און די בוימער דינען דא אלס רעפלעקטארען, וואס שלאגען אפ די קלאנגען אונזיי, די קלאנגען, קרייזלען אין דער לופט און געהען פערלוירען אינם שטח פון דער גאס. ווי נאר דער מיליטערישער ארקעסטער קומט ארויס אויף אנ'אפענעם שטח, ווערען די קלאנגען פון מוזיק וואס אמאל קלענער און ווערען איינגאנצען פערשוואונדען.

וואס איז די סיבה פון דעם אלעם? עס איז דערפאר, ווייל די קלאנגען פונ'ם ארקעסטער צעגעהען זיך אין אלע זייטען און צו אונזער אויער קומט צו בלויז יענער טייל פון די טענער, וועלכע וואנדערען אין אונזער ריכטונג, אלזא, בלויז א טייל דערפון, וואס דער ארקעסטער האט געלאזט הערען. אבער אויך דער טייל קומט צו אונז נישט אין איינגאנצען.

העכערע טענער ווערען ביסלעכווייז פערשלונגען. דאס לאזט זיך לייכט בעמערקען, בשעת דער ארקעסטער ווערט ווייטער. וואס מעהר די מוזיק ווערט ווייטער, ווערען די טענער אלץ ווייכער און ענדלעך הערט מען נישט מעהר ווי די טיפע טענער פון דער פויק, דורך הארטע מאטעריאלען ווערט דאס פערשלינגען פון די הויכע טענער נאך שטארקער. ווען מען הערט א שמועס הינטער דער וואנד, הערט מען, אז עמיצער רעדט, אבער די איינצעלנע ווערטער דערכאפט מען שוין נישט. ווען דאס טענער-פערשלינגען וואלט געווען א גלייכמעסיגע, וואלט מען יעדעס ווארט געקאנט הערען שטיל, פאר דאס דייטליך. אט די אייגענשאפט פון נישט-גלייכמעסיגען פערשלינגען די טענער ווירקט אין דער זעלבער מאס אויך אין יענעם צימער, וואו מען רעדט. דא קומט אבער אויף א נייע ערשיינונג: א טייל קלאנגען שלאגען זיך אפ אין וואנט און נאכהער קעהרען זיי צוריק צום הערערס אויער.

אט דאס אפשלאגען זיך און פערשלונגען ווערען פון די טענער האט א דעצידירענדע השפעה אויף זייער קלאנג און כאראקטער. איבערהויפט איז דאס וויכטיג פאר דער אקוסטיק פון קאנצערט זאלען ווען א קאנצערט זאל איז לעהער, דאכט זיך, אז די טענער קומען ארוים פאלש; ווי נאר אבער דער זאל ווערט אנגעפולט מיט מענשען ווערט דער קלאנג פון ארקעסטער ביסלעכווייז בעסער. דער איבעריגער טייל פון די אפגעשלאגענע קלאנגען ווערט דורכן אנוועזענדען עולם פערשלונגען און עס קומט אן די גלייכגעוויכט.

די אקוסטיק בעהערשט ביסלעכווייז אט די אומשטענדען וויסענשאפטליך און ווענדט זיי אן אין א גרויסער מאס אויך ביים בויען זאלען, וואס דינען צום אויפגעבען ראדיא אדער אנצושטעלען פליטען. די מאדערנע שטודיעס — דאס זענען א גאנצע קאמפליצירטער בעוועגליכער און אומבעוועגליכער מעכאניזם., כדי אויסצומיידען שעדליכע אפקלאנגען מוזען זיי מיט זייער פערנעהם זיך האלטען ביי א געוויסער בעשטימטער פראפארץ. נישט אלע ווענט קענען זיין צווישען זיך פאראלעל די סופיטען קענען נישט זיין גלאטיג. די ווענט מוזען טיילווייז זיין אויסגעלעגט מיט שטאפען, וואס אבסארבירען די קלאנגען. א חוץ דעם מוז א טייל ווענט זיין אוועקגעשטעלט אזוי, אז מען זאל קענען ווען מען דארף, איבערגערוקט ווערען און דינען אמאל צום אפשלאגען די קלאנגען, אמאל צום פערשלינגען די קלאנגען, נישט אזוי לייכט איז צו קענען זיך בעגעהען מיט אט די איינריכטונגען. אזוינס פאדערט גרויס איינגעאיבטקייט, א שטארק פיהלעווריג אויער און מ'זאל אויך קענען די יסודות פון אקוסטיק און אינסטרומענטירונג.

Dr.

Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

נעמהט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען. מענער-שוואכע

פון 8—11 בייטאג און פון 4—9 אוונד

א בעקאנטער טריק פון לאדזער אפעריסטען

אויף נאָוואָמיעסקא לעבען נומער 15 איז צו דער פרוי פראנטשאק פון זדונסקא-וואליא צוגעקומען עפעס א פערשוין און איהר פארגעלייגט צו קויפען זעהר ביליג צוויי ברילאנטענע פינגערלעך. דער פערקויפער האט ערקלערט, אז ער האט א זעהר קראנקע פרוי, דארף ער דאס געלד זי צו היילען און דעריבער איז ער געצוואונגען צו פערקויפען איהר צירונג. די פראנטשאק האט זיך געלאזט איינרעדען און געקויפט די פינגערלעך פאר 30 זל.

עס פערשטעהט זיך אז ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז די ברילאנטען זענען גלעזערנע.

ביי די מערק-פאהרער

אין, ה-טען קליינהענדלער-פעראיין זגערושער (38) איז פארגעקומען א זיצונג פון דער מערק-פאהרער-סעקציע, אויף דער זיצונג האט ה' שפייזער איבערגעגעבען פאלגענדען פאקט:

פאהרענדיג מיט'ן אויטאבוס אויפ'ן מארק אין גאסטין (פויזנער קאנט). נישט ווייט פון קאמין איז זיי ענטגעגענגעקומען אנ'אויטאבוס מיט קריסטליכע מארק-פאהרער'ס, די לעצטע האבען זיך געווארפען אויף די יודישע הענדלערס און גענומען שלאגען מכות רצח. די שלעגערס האבען געשריגען:

— פון איצט אן וועט איהר שוין מעהר נישט פאהרען אויף די פוילישע מערק — קיין פאלעסטינע.

ראטעוועט אייער געזונד

קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

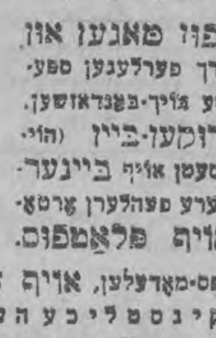

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

פעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאָדעלען, אויף זשילאסעם. — גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.

(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

צוויי יודישע מעדלעך געהאָלפּען כאַפּען די קינדער-רויבער אין אַמעריקאַ

(ענדע פון דער 4־טער זייט)

פאָרשונגס־אַמט איז שוין געלעגען אַ באַרג געלד, וואָס מען האָט צוגענומען פון די „קידנעפּערס": איבער 10 טויזענט דאָלאַר אין 20, 10, 5 און איין דאָלאַר באַנקנאָטען.

די געשיכטע האָט זיך אָפּגעשפּילט אויף פאָל־גענדען אופן: דעם 24. מאַי איז צוגערויבט געוואָרען אויפן וועג פון דער שולע אהיים, דער 9־יעהריגער זוהן פון אַמעריקאַנישן קעניג פון די וואַלד־אינדוס־טריעלער ווערהעיזער, דאַן האָבן די עלטערן בעקומען אַ בריף פון די רויבער, אונטערגעשריבן „ענאָיסט" און געשריבן אויף אַ מאַשין. דער בריף האָט ענט־האַלטען 24 פּונקטען וועגן דעם ווי אַזוי און וואו צוצושטעלען 200 טויזענט דאָלאַר אויסלייז־געלד פאַר דעם 9־יעהריגען דזשאָרדזש. דער זעהר פאַר־זיכטיגער „קידנעפּער" האָט געפאָדערט דאָס געלד אויסשליסליך אין קליינע באַנקנאָטען און האָט דער בייַ גענוי אָנגעוויזען די צאָהל פון יעדע באַנקנאָט בעזונדער. אין בריף איז אויך געווען אַ דראָהונג, אַז דאָס יונגעל וועט דער'הרג'עט ווערען אויב מען וועט מעלדען דער פּאָליציי. עס איז געגעבען גע־וואָרען אַ טערמין פון 5 טעג.

די פּאָליציי האָט זיך דערוויסט וועגן קינדער־רויב, אָבער צוליב דער בקשה פון די עלטערן נישט אונטערגענומען קיין שום שריט. אין בעשטימטען אָרט איז דאָס געלד צוגעשטעלט געוואָרען און אין

אַ טאָג אַרום איז דאָס יונגעל צוגעשטעלט געוואָרען אין אַנ'אויטאָ אויף אַ שאָסע אין אַ הויז פון אַ פאַרמער. דעמזעלבען טאָג איז דאָס יונגעל און זיינע עלטערן גענומען געוואָרען אונטער אַ ספּעציעלען שוץ און דאָס גייעג נאָך די „קידנעפּערס" האָט זיך אָנגעהויבען.

עפּעס אַ געהיימע שטימע האָט אונטערגעזאָגט די צוויי יודישע מיידלעך מאַריאַן סעמיועל און עדיט מאָרלעי, וואָס זענען געזעסען בייַ דער קאַסע פון מאַגאַזין אין סאָלט־לעיק־סיטי צו ווענדען זייער אויפ־מערקזאַמקייט אויף דעם 5 דאָלאַר באַנקנאָט, וואָס זיי האָבען בעקומען פון אַ יונגער פרוי, וואָס האָט געקויפט עפּעס פאַר 15 סענט. מאַריאָן איז געבליבען בייַ דער קאַסע און שנעל אָנגעהויבען אדורכצו־קוקען די צייטונג מיט די נומערן פון די באַנקנאָ־טען. עדיט איז אונבעמערקטערהייט נאָכגעגאַנגען די קויפערין. ווען זי האָט זיך, שוין בייַ דער טיר אומגעקוקט און בעמערקט דאָס טויט־בלאַסע געזיכט פון איהר חבר'טע, האָט זי אַלץ פערשטאַנען. נישט אָפּלאָזענדיג פון אויג די אונבעקאַנטע האָט זי דעם פּאָליציאַנט אויף דעם פּאָסטען שטילערהייט צוגע־וואָרפען אַ פּאָר ווערטער וועגן געשעהעניש און איז ווייטער נעגאַנגען נאָך דער אונבעקאַנטער ביז עפּעס אַ שטימע האָט נישט אַ זאָג געטון אונטער איהרע פלייצעס: „אַלץ איז אין אָרדענונג, איהר קענט שוין איצט צוריקגעהען."

ווייטער געדענקט זי נישט, וואָס מיט איהר איז געשעהען, זי איז אין דער גאַס געפאַלען אין חלשות.

די אונבעקאַנטע פרוי איז געווען די פרוי פון איינעם פון די אָרגאַניזאַטאָרען פון רויב ווײלי. עס איז שוין געווען אַ לייכטע זאַך איהם צו כאַפּען: נישט האָבענדיג קיין שום פערדאַכט האָט די פרוי צוגעפיהרט די געהיים־אַגענטען ביז צו דער פערקאָנ־ספּירירטער וואוינונג, אין וועלכען מען האָט איהר מאַן געכאַפּט מיטן געלד.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

דינסטאָג, ד. 2־טען יולי

6.36 — גימנאַסטיק. 6.50 — פּליטען. 7.30 — ספּאָרט און טוריסטישע שמועסען. 7.35 — פּליטען. 11.57 — צייט־סיגנאַל. 12.03 — שמועסען. 12.05 — ידיעות. 1 — שמועס פאַר פרויען. 1.05 — קאָנ־צערט. 1.35 — טאַנץ־מוזיק. 3.15 — בערזע. 3.25 — עקספּאָרט. 3.30 — קאָנצערט. 4 — פון פּ. ק. אָ. 4.15 — פּליטען. 5 — פאַר זומער־וואוינונגען און קור־ערטער. 6 — שמועס. 6.10 — אַ מינוט פּאָע־זיע. 6.15 — „גאַנץ פּוילען זינגט". 6.45 — פּלי־טען. 7.15 — רעקלאַמע - קאָנצערט. 7.30 — פידעל קאָנצערט. 7.50 — אַקטועלער שמועס. 8 — פּליטען 8.10 — מוזיק. אוידיציע. 8.45 — אָוונט־ידיעות. 9 — „ס'גרויסע געווינס" — אָפּערעטקע פון האוז־מאַן. 10 — סימפ. קאָנצערט. 10.30 — ספּאָרט. 10.40 — קאָנצערט. 11 — ידיעות, קאָמוניקאַטען.

מעלדונג

איגוד הצמ"ד (אידענשטאַטס - פּאַרטיי) בפולניה סניף בלודז פּילסודסקיעגאָ 57

היינט דינסטאָג דעם 2 יולי ד. י. פּינקטליך 5 אָוונט 8,30 קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל פּילסודסקי 57 אַ רעפעראַט פון ח' ביאַלאַבראַוו (וואַרשאָ) אַ. ד. ט. „אויסערליכע און אינערליכע שטערונגען בייַם אויפבוי פון דער יודישער מלוכה אין ארץ ישראל" איינגאַנג פריי פאַר חברים און סימפּאַטיקער.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	— — — —	90.00
3 פּראָצענטיגע בודאָוולאַנע	—	42.00
4 „ דאָלאַרובקאַ	—	52.—
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)		66.25
5 „ וואַרשאָווער ש.־ב.	1934	58.88
5 „ לאָדזער	„ .	52.00
ענגלישער פונט	— — —	26.04
דאָלאַר אָפיצ.	5.27 נישט אָפיצ. —	5.24
גאָלד־דאָלאַר	— — — —	9.05
גאָלד־רובל	— — — —	4.70
דייטשער מאַרק	— — —	1.80

קראָנג־קינאָ CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

היינט פּרעזענטירען מיר אַ פילם, וועלכער ריהרט און ענטציקט, דער שענסטער מוזיקאַלישער ראָמאַנס, געבויט אויפ'ן גרונד פון פּרעכטיגסטע רעווי א. ז. וו.

„איך האָב טעמפּעראַמענט"

עס זינגט די שטערן Marion Davies

מיט'ן אָנטייל פון צוויי הונדערט טענצערינס. אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאָבען און אַקטואַליטעטען.

אָנהייב פון די סעאַנסן: אין געוו. טעג 5 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג. דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza przetarg publiczny na dostawę 6000 ton węgla, gatunek kostka I, z głębokich kopalń, 1000 ton pospółki, 1200 ton koksu, gatunek kostka I, i 400 ton drzewa opałowego sosnowego rąbanego, okorowanego 2-letniego cięcia z placu dostawcy do poszczególnych instytucyj miejskich, własnemi przedsiębiorcy wozami względnie miejskiemi.

Oferty składać należy w Wydziale Gospodarczym, ul. Zawadzka Nr. 11, front, III piętro, pokój Nr. 50, do dnia 15 lipca 1935 roku, godziny 11-ej rano, poczem nastąpi otwarcie tychże przy współudziale oferentów.

Ogólne warunki są do przejrzenia w Wydziale Gospodarczym, gdzie można zasięgnąć bliższych informacyj oraz otrzymać wzory oferty i umowy.

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען־קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 4. טעל. 134-72
נעמט אָן פון 2 ביז 3.30 נאָכמיטאָג און פון 6.30 ביז 8.30 אָוונט
אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—12 בייטאָג.

Dr. JUSTMAN
przeprowadził się
na ul. Nawrot № 8
front, II piętro. Tel. 138-99.

קליינע אַנאָנסען 1 זלאָטי אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

ס'ווערט געזוכט אַ פרייליין, וואָס קען זעלבסטשטענדיג אַרבייטען אַלס פריזירקע. צו ערפאַהרען אין אַדמ. פון דער צייטונג.

לאָקאַלען

אַנ'אַלט איינגעפיהרטע געשעפט נאַוואָמיעסקאַ 19 זאָגאַרט צו פערמיטען. צו ערפאַהרען אויפ'ן אָרט בייַ גלאַנץ פון 6–7 נאָכמ. 9301

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר צוויי מיידלעך, עווענטועל מיט קעסט. זשע־ראָמסקיעגאָ 67, פראָנט, צווייטער שטאָק, וואוינונג 14.

אין אַ לעצט הערליך, ליכטיג צימער, זעהר בעקוועהם בייַ סאָלידע מענשען צו פערדינגען צו שלאָפען פאַר 1 אָדער 2 מענשען, זעהר ביליג. פּאָלודניאָווע 11, וואוינונג 5a.

Miejsce do spania dla 2-ch panów lub jednego. Piłsudskiego 54, prawa of., I wejście, II piętro, m. 91.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען־קאַבינעט
ווענעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום
פון 9 פריה ביז 8 אַ זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע
פאַר ווענעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-73
מעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.
ווענעריש־קראַנקע, מענער־שוואַכע און הויט־קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס־סטאַציע
איז טעטיג אַ גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער ווארטע־זאַל
אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
אָבדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1־טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום־טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער ווארטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11. טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4–8 אָוונט.

Dr. Med. J. Schlosser
כירורג
צעגעלניאַנאַ 30 טעל. 122-16
נעהמט אָן טעגליך פון 4–7 אָוו.

דרוקעריי און ליטאָגראַפיע פון י. דיאַמענט
איז איבערגעטראָגען געוואָרען אויף קילינסקיעגאָ 63, אין הויף
טעל. 188-76

שנעל־דרוקעריי בראַמבערג
צעגעלניאַנאַ 8. טעל. 255-09
פיהרט אויס: בריף־בויגען, קאָנווערטען, רעכנונגען, קוויטאַנציעס, מעלדונגען און תנאים־קאַרטען, וויזיט־קאַרטען, פּריקאָ־און קאָמפּלעקציע־צעטלען, שטעמפּל־באַנדראָלען
רעעל און שנעל !!! מאָדערן און ביליג

אַלע ווייסען, אַז קליידער, אַנצוגען, מאַנטלען, קינדער־גאַרדעראָב און וועש וואַשט, פּוצט, רייניגט און פאַרבט
די בעוואוסטע יודישע כעמישע וועשעריי און פאַרבערייַ
„עריקאַ"
מלינאַרסקאַ 2 (בייַם רוג בזשעזשינער)
די ביליגסטע פרייזען, רעעלע, אויסגעצייכנטע אויספיהרונג!
צופאָהר מיט די טראַמוואַיען 1, 6, 14.

דאָס איבערגעטראָגענע פון וואַרשאַ
Laboratorjum analiz lekarskich
„SANITAS"
Mag. Chem. G. SZAMES
(abs. kurs. anal. lek. P. Z. H.)
Wólczańska 41. tel. 232-94
פיהרט אויס אַלע אַרט אַנאַליזען פון בלוט, אורין, פּלעגמע א. אַ.
אויפן טעלעפאָנישען פערלאַנג שיקען מיר נאָכן מאַטעריאַל און שיקען אָפּ די אַנאַליזען אַהיים

ד"ר ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער־שוואַכע)
פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אָן פון 8–2 נ"מ און פון 6–9 אָוו.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט.
זונטאָג פון 10–12 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער ווארטע־זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייז

Starszy Felczer i masażysta
S. Kajzer
וואַקאַנטיעסט אין ווישניאָווע - גורא ווילאַ לעשנאַ
דערנעבען ליכטענפעלד'ס ווילע. טעל. 16

סאַנאַטאָריום אין כעלמי
פאַר דערוואַקסענע און קינדער
איז ווידער געעפענט!
שטענדיגע ערצטליכע בעהאַנדלונג. פאַר. ציגליכע ריטועל־דיעטעטישע קיך און אַלע בעקוועמליכקייטען. מעסיגע פּרייזען!
צו ערפאַהרען אויפ'ן אָרט און אין לאָדז טעלעפ. 122-60 און 127-81.
לונגען־ליידענדע ווערען נישט אָנגענומען.

Dr. med. Z. DATYNER
אורטאָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין־קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2–3 און פון 6–8 אָוו.

אַנאָנסען־פּרייז פאַר אַ מילימעטער־שורה

Za wydawnictwo „Nojer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Nojer Folksblat", Piotrkowska 21.